

Załącznik do Uchwały nr .....
Rady Gminy Piecki
z dnia .....

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE PIECKI
NA LATA 2017-2020**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach

- 30 sierpnia 2017 r.-

Spis treści

- Wstęp
- I. Tworzenia gminnego programu wspierania rodzin
- II. Charakterystyka i diagnoza środowiska lokalnego
- III. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny w gminie w latach 2013 - 2017
- IV. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach Programu
- V. Analiza SWOT
- VI. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny
- VII. Kierunki działań (zadania) Gminnego Programu Wspierania Rodziny
- VIII. Realizatorzy Programu
- IX. Planowanie efekty realizacji
- X. Źródła finansowania
- XI. Monitoring i ewaluacja
- XII. Podsumowanie i wnioski końcowe
- XIII. Załączniki

Wstęp

Według definicji wskazanej w art. 16 pkt. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930) **rodzina** określona jest poprzez „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Rodzina jest podstawową jednostką w społeczeństwie, która stanowi filar do wprowadzenia dziecka w proces socjalizacji (zdobywanie norm społecznych, wzorów zachowań, pokazanie systemu wartości). Wiedza dotycząca otaczającego świata, zdobycie odpowiednich nawyków zachowania, przestrzegania norm i wartości czerpana jest przez dziecko z rodziny, które potem wchodząc w dorosły świat tworzy swoją rodzinę tym samym dalej przekazując zdobyte wcześniej umiejętności, wartości etc. Wobec tego należy podjąć działania mające na celu funkcjonowanie rodziny w odpowiedni sposób, aby nie popadła w wir zagrażających czynników wynikających z różnych sytuacji społecznych. Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Potrzeba opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 wynika z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r. poz. 195). Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z założeniami określonymi w:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Piecki na lata 2016-2022, przyjętej uchwałą Rady Gminy Piecki Nr XVII/118/16 z dnia 29 kwietnia 2016r.,
- Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Piecki na lata 2016 - 2022, przyjętym Uchwałą Rady Gminy Piecki Nr XXV/169/16 z dnia 18 listopada 2016r.,
- Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017r., przyjętym Uchwałą Rady Gminy Piecki Nr XXVIII/178/16 z dnia 16 grudnia 2016r.,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2018., przyjętym Uchwałą Rady Gminy Piecki Nr X/78/15 z dnia 28 września 2015r.,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na 2017r., przyjętym Uchwałą Nr XXIX/184/16 z dnia 29 grudnia 2016r.,
- Wojewódzkim Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022, który (zgodnie z Uchwałą nr XXIII/529/16 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2016 r.) od lipca b.r. poddany jest konsultacjom społecznym.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 jest propozycją do wprowadzenia odpowiednich zintegrowanych działań, które przyczynią się do polepszenia statusu rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i socjalnej, ich funkcjonowania w społeczeństwie, oraz przeciwdziałania takim zjawiskom jak przemoc w rodzinie, uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie.

I. Tworzenia gminnego programu wspierania rodzin.

Zarządzeniem Nr 16/2016 z dnia 13 października 2016 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach powołany został 6- osobowy Zespół zadaniowy ds. opracowania „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2017- 2020”, w skład którego weszli pracownicy socjalni, asystent rodziny, koordynator KIS w Pieckach, wychowawcy i koordynator placówek wsparcia dziennego w gminie Piecki, Przewodniczący Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownik realizujący świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”.

Zespół spotykał się (potwierdzeniem są listy obecności) i pracował nad:

- diagnozą potrzeb,
- analizą SWOT,
- celami i zadaniami programu
- działaniami programu,
- miernikami i wskaźnikami programu

Program wypracowany podczas spotkań Zespołu, oparty jest na danych dostępnych w GOPS i pozyskanych z PUP, Urzędu Gminy, placówek oświatowych i służby zdrowia. Program, uwzględnia analizę potrzeb i kierunki działań zawarte w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, programie rewitalizacji gminy, a także treści wypracowane wspólnie z Fundacją Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego z Warszawy, w ramach projektu p.n. ***"Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem"***. Projekt współfinansowany był z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji (zał. Nr 1 do Programu). Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 uwzględnia zadania wynikające z ustawy z dnia 04 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". Podstawową bazą do podejmowania pracy z dzieckiem i rodziną jest istniejący w strukturze GOPS , Klub Integracji Społecznej, Punkt Konsultacyjno–Informacyjny poradnictwa specjalistycznego oraz placówki wsparcia dziennego działające w formie: świetlicy opiekuńczo–wychowawczej, kółek zainteresowań (na bazie świetlic wiejskich) oraz pracy podwórkowej (na bazie wiejskich placów zabaw).

Placówka wsparcia dziennego jest ważnym filarem w zakresie podejmowania pracy z dzieckiem, pracy z rodziną i współpracy z lokalnym środowiskiem. W wykonywaniu swoich zadań placówka wsparcia dziennego współpracuje z pracownikami ośrodka pomocy społecznej, z którymi wymieniana jest informacja o rodzinie, tworzone zespoły diagnozujące sytuację dziecka i rodziny. Ośrodek pomocy społecznej organizuje również dla kadry placówek wsparcia szkolenia i doskonalenie zawodowe (kursy, konferencje szkoleniowe itp.) oraz w miarę możliwości i lokalnego potencjału, doradztwo metodyczne. Placówka wsparcia dziennego jest jednym z partnerów interdyscyplinarnej sieci współpracy, w skład której wchodzi w szczególności przedstawiciele tych podmiotów, których wsparciem objęta jest (lub powinna być objęta) rodzina i /lub dziecko i podmiotów dysponujących zasobami, których pozbawiona jest placówka wsparcia dziennego. Partnerami interdyscyplinarnej sieci współpracy są: przedstawiciele placówek wsparcia dziennego, pracownicy socjalni i asystenci rodziny, przedstawiciele zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie, pracownicy

punktów informacyjno- konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie, członkowie gminnych komisji do spraw profilaktyki/ i rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownicy poradni psychologiczno- pedagogicznych, członkowie zespołów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, pedagodzy szkolni, pielęgniarki szkolne i pielęgniarki środowiskowe, kuratorzy i sąd rodzinny, przedstawiciele placówek oświatowo- wychowawczych, przedstawiciele podmiotów leczniczych, przedstawiciele instytucji kultury i klubów sportowych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele innych instytucji ważnych dla wsparcia dziecka i rodziny. Celem zintegrowania działań poszczególnych instytucji na rzecz rodzin jest utworzenie Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny, które mieściło by w sobie kompleksowy system wsparcia rodziny, w tym min.:

- opiekę w żłobku lub innej alternatywnej formie opieki dla małych dzieci;
- wsparcie dla dzieci i młodzieży w różnych formach placówek wsparcia dziennego i Klubiku Profilaktycznym „ Pomocna Dłoń”;
- wsparcie dla rodzin biologicznych i zastępczych we wzmacnianiu kompetencji wychowawczych, pomaganiu odbudować więzi w rodzinie, radzeniu jak zażegnać kryzys w rodzinie w Klubiku Profilaktycznym „ Dobrych Rodziców”
- organizację dziennego lub/i całodobowego domu opieki dla osób starszych
- prowadzenie punktu poradnictwa specjalistycznego i wsparcia socjalnego dla rodzin

Obecnie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, którymi objęci są mieszkańcy Gminy Piecki, realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach. Jednakże z uwagi na różnorodność zadań własnych i zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, aktywizacji bezrobotnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, oraz wielu innych zadań , których realizatorem i koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej, należy rozważyć możliwość przekazania zadań w/w ustawy, Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny, które może funkcjonować jako odrębna jednostka organizacyjna gminy, lub jako wydzielony dział GOPS.

II. Charakterystyka i diagnoza środowiska lokalnego

1. Sytuacja demograficzna

Model polskiej rodziny ulega ciągłym przemianom, szczególnie w ostatnich latach. Ma to związek ze zmieniającą się rzeczywistością i warunkami życia. Utrzymuje się niska dzietność rodzin. Młodzi ludzie coraz później decydują się na zawarcie związku małżeńskiego. Ma na to wpływ brak stabilizacji życiowej, sytuacja na rynku pracy, a także sytuacja mieszkaniowa młodych ludzi.

Sytuacja demograficzna w Gminie Piecki na tle kraju prezentuje się bardzo podobnie, a niektóre dane wskazują nawet na bardziej zaawansowane procesy demograficzne. Z danych uzyskanych z Referatu Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy

w Pieckach wynika, że Gminę zamieszkiwało **7.876** osób (stan na grudzień 2016r.), a obecnie zamieszkuje **7.757** osób (stan na dzień 21 sierpnia 2017 r.).

2. Diagnoza społeczna

Województwo warmińsko- mazurskie, to jedno z województw, w którym bezrobocie osiąga najwyższe wskaźniki (**14,1%** w powiecie mrągowskim), podobnie sytuacja ma się w naszej gminie (**15,3%**). Bezrobocie, a co za tym idzie ubóstwo, uzależnienia, problemy opiekuńczo- wychowawcze, przemoc oraz stany depresyjne czy choroby psychiczne to niektóre tylko z problemów z jakimi borykają się nasze rodziny i z którymi same nie są w stanie sobie poradzić. Miejscem do którego rodziny przeżywające trudności mogą się zgłosić o pomoc jest GOPS. Jak wynika z danych GOPS w 2016 roku pomocą objętych było **562 rodziny**, w tym **1480 osób** w rodzinach. Problem nadużywania alkoholu w 2016r. występuje w **68 rodzinach**. Często w rodzinach, w których występuje problem ryzykownego picia, występuje szereg innych problemów, m. in. problemy opiekuńczo- wychowawcze, a w wielu przypadkach rodziny te znajdują się na poziomie minimum egzystencji. Nie bez znaczenia jest fakt, iż w gminie Piecki występują tereny po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Są to tereny w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym. Innym z problemów, mającym destruktywny wpływ na życie rodziny jest przemoc w rodzinie. W 2015r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 15 Niebieskich Kart, natomiast w 2016r.- 14 NK. Dane wskazują, że wzrasta świadomość ludzi, oraz reakcja otoczenia i samej rodziny na przemoc w rodzinie. Problem przemocy nie jest już zamknięty w czterech ścianach. W związku z wysokim bezrobociem, występuje w naszym rejonie wiele problemów wiążących się z tym negatywnym zjawiskiem m. in. emigracja młodych, rozpad małżeństw, "euro sieroty", wzrastająca z roku na rok liczba osób starszych potrzebujących całodobowej opieki i wsparcia .

Z analizy danych sprawozdawczych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z gminy Piecki na różnych płaszczyznach. Poniższe tabele przedstawiają liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2016 oraz powody przyznawania pomocy w 2016 roku.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2016

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2013	893	2733
2014	784	2282
2015	723	2123
2016	562	1480

Spadek liczby rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej wynika z objęcia rodzin ustawą wprowadzającą w dniu 17 lutego 2016 r. program "Rodzina 500 plus" na podstawie którego rodziny otrzymują świadczenia wychowawcze na drugie i kolejne dziecko, a przy małych dochodach również i na pierwsze dziecko.

Tabela 2. Zestawienie danych za rok 2016 dotyczących powodów przyznawania pomocy

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	458	1158
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	21	21
Potrzeba ochrony macierzyństw	60	249
w tym wielodzietność	21	121
Bezrobocie	257	752
Niepełnosprawność	218	447
Długotrwała lub ciężka choroba	352	831
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	127	417
w tym rodziny niepełne	56	158
Rodziny wielodzietne	45	216
Przemoc w rodzinie	21	81
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	68	128
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenie losowe	3	12
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęsa żywiołowa bądź ekologiczna	0	0
Razem	562	1480

Źródło: opracowania własne na podstawie danych z realizowanych sprawozdań GOPS.

Dane sprawozdawcze pokazują, że problemami najczęściej występującymi w rozeznaczonych środowiskach były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność. Główne powody i problemy mieszkańców gminy Piecki, którzy korzystali w 2016r. ze świadczeń z pomocy społecznej to:

- Długotrwała lub ciężka choroba (352 rodzin)
- Bezrobocie (257 rodzin)
- Niepełnosprawność (218 rodzin)
- Niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (127 rodzin)
- Alkoholizm (68 rodzin)

Aby nie dopuścić do sytuacji, odebrania dzieci z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały w pieczy zastępczej rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. W Gminie Piecki asystent rodziny pracuje od 2012 roku. W 2015 współpracował z 13 rodzinami, które miały trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, natomiast w 2016r. z 14 rodzinami.

Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta rodziny w latach 2013-2016

L. p.	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1	2013	9	37	21
2	2014	11	54	31
3	2015	13	65	42
4	2016	15	75	52

Praca asystenta rodziny z rodziną ze względu na wielopropblematowość w rodzinach prowadzona jest na wielu płaszczyznach życia. Metody i narzędzia pracy dobrane są indywidualnie do każdej rodziny. Praca asystenta rodziny oparta jest na takich wartościach jak: podmiotowe traktowanie w oparciu o długofalowe nawiązanie relacji, indywidualizacja kontaktu pomocowego, jak również aktywizacja zasobów rodziny i jej środowiska do zainicjowania zmiany. Wdrażane zmiany zainicjowały m.in. w 2015 roku powrotem trójki rodzeństwa do rodziny.

Zasygnalizowany obraz rodziny w gminie Piecki stwarza konieczność wdrażania ciągłych innowacyjnych zmian, wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin, dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych i seniorów. Działania muszą być kompleksowe, zapewnienie wsparcie adekwatne do potrzeb. Wszystko to stwarza konieczność ciągłego dostosowywania systemu wsparcia i szybkiemu reagowaniu na pojawiające się problemy. Skłania do szeroko zakrojonej współpracy międzyinstytucjonalnej, oraz wymusza wprowadzenie nowych rozwiązań systemowych.

Z diagnozy potrzeb rodzin z małymi dziećmi opracowanej przez Ośrodek i Fundację Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego w związku z realizacją w latach 2014 - 2016 na terenie Gminy Piecki projektu p.n. "Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem" współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji, wynika, co następuje: W 2014 r. w gminie Piecki funkcjonowało: 5 domowych punktów opieki prowadzonych przez NGO (26 miejsc), 1 domowy punkt opieki prowadzony przez osobę fizyczną (5 miejsc), 1 przedszkole samorządowe (93 miejsca), 3 Grupy Zabawowe (około 30 miejsc), placówka wsparcia dziennego „Mrowisko” w Nawiadach (30 dzieci).

Z informacji pozyskanych z Urzędu Gminy (stan na 31.12. 2014 r.) wynika, iż było 368 dzieci w wieku od 0 do 4 lat, z tego 31 dzieci objętych opieką domowych punktów opieki i 50 opieką przedszkolną (co stanowi **22%** dzieci), oraz 396 dzieci w wieku od 3 do 6 lat, z tego **209** dzieci objętych opieką przedszkolną (w tym oddziały przedszkolne w szkołach), co stanowiło **53%** dzieci. W 2015 - 2017 r. sytuacja uległa zmianie. Obecnie funkcjonuje nowo wybudowane Przedszkole Samorządowe „Słoneczny Zakątek” dla 100 dzieci. Wg stanu na dzień 21 sierpnia 2017 r. na terenie Gminy Piecki

jest 295 dzieci w wieku 0 -4 lata, 222 dzieci w wieku 3- 6 lat, a razem 1516 osób w wieku 0 -18 lat. Z powyższych danych wynika, że **nieznacznie wzrosła liczba dzieci**. Opieką przedszkolną objętych jest 124 dzieci (z tego 25 w oddziałach przedszkolnych). W lutym **2015 r.** w ramach projektu „ Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” przeprowadzono diagnozę sytuacji małych dzieci i ich rodzin stosując następujące metody badawcze:

- 1) **Ankiet** (około 106) skierowano do rodziców dzieci objętych nauką przedszkolną i szkolną, oraz klientów ośrodka pomocy społecznej
- 2) **Wywiady** (30) przeprowadzono w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji
- 3) **Pytania** skierowano do 6 instytucji i 25 sołectw, celem pozyskania niezbędnych informacji (ilościowo- jakościowych) do sporządzanej diagnozy

Z pozyskanych z Urzędu Gminy (Ewidencja Ludności) informacji wynikało, iż na terenie gminy Piecki mieszkało **377** dzieci w wieku 0- 3 i 3-6 lat. Liczba dzieci w wieku 0-3 wynosiła **217**, a w wieku 3- 6lat, wynosiła **294** dzieci. Opieką przedszkolną objętych było 193 dzieci (66% dzieci) z tego 70 dzieci z Piecek, a 23 z innych miejscowości. Powyższe dane wykazały, że istnieje zapotrzebowanie na dodatkowe miejsca w przedszkolu (na liście rezerwowej było 6 osób). Dzieci poniżej 3 lat objęte są tylko opieką rodziców (w tym uczestniczących w spotkaniach Grup Zabawowych) oraz opieką niani i „dziadków”. Istnieje konieczność utworzenia żłobka lub innej alternatywnej formy opieki nad małymi dziećmi do 3 lat. Taką potrzebę wykazali respondenci w przeprowadzonych ankietach i wywiadów. Domowe punkty opieki przestały funkcjonować, gdyż zakończyła się realizacja projektu dofinansowanego z EFS. Osoby zatrudnione na stanowisku wychowawcy, podjęły się prywatnej opieki nad dziećmi (nianie). Obecnie rozważana jest możliwość utworzenia spółdzielni socjalnej, która zajęłaby się prowadzeniem domowych punktów opieki. Przedszkole samorządowe zmieniło swoje miejsce i obecnie znajduje się w nowym budynku, w którym istnieje możliwość rozszerzenia oferty zajęć dla dzieci i rodziców. Grupy Zabawowe-funkcjonujące w 2013-2016 r. w ramach projektu Fundacji Komeńskiego „ Od serca dla dziecka”, obecnie finansowane są z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Placówka wsparcia dziennego, czyli świetlica opiekuńczo – wychowawcza dla dzieci „ Mrowisko” w Nawiadach rozszerzyła swoją działalność poprzez organizowanie dodatkowych zajęć dla dzieci szkolnych w świetlicy w GOPS i w świetlicach wiejskich.

III.Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny w gminie w latach 2013 – 2017.

Gminny Ośrodek pomocy Społecznej jest realizatorem zadań własnych gminy i zadań rządowych zleconych gminie do realizacji. Dla sprawnej realizacji i koordynacji zadań wynikających wprowadzonej w 2011 r. w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz wprowadzonej w 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i ich rodzin „ Za życiem” konieczne jest rozważenie możliwości utworzenia

lokalnego systemu wspierania dziecka i rodziny oraz podmiotu koordynującego te działania, tj. Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny. Obecnie zadania wynikające z w/w ustawy realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach. Z informacji GOPS wynika, że Ośrodek w 2016 r. podejmował wiele działań oraz inicjatyw na rzecz pomocy i wsparcia dzieci i rodzin. Przyznaje pomoc finansową w postaci zasiłków z pomocy społecznej, należne rodzinie świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, koordynuje program Karta Dużej Rodziny, program dożywiania dzieci w szkole, gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, kieruje Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, prowadzi szeroko pojętą pracę socjalną i podejmuje wiele innych zadań.

Od grudnia 2012 r. dzięki współpracy GOPS z Gimnazjum w Pieckach, przy Ośrodku działa Punkt Wolontariatu „Pomocna dłoń”. W wolontariat młodzieżowy zaangażowanych jest średnio 12 osób. Wolontariusze brali czynny udział w uroczystości zakończenia XVII Warmińsko- Mazurskich Dni Rodziny w Pieckach pomagając przy organizacji i przeprowadzeniu tej uroczystości, oraz robiąc dokumentację fotograficzną i promując Gminę Piecki w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie. Aktywnie uczestniczyli również w organizacji imprez lokalnych (m. in. profilaktyczna akcja wakacyjna Stop Dopalaczom i Biała Wstążka, Gminnych Dożynkach) i powiatowych (Piknik Ekonomii Społecznej w Mrągowie). Dziewczęta przystąpiły do konkursu organizowanego przez Rzecznika Praw Dziecka, gdzie wykonując grę planszową o prawach dziecka zostały nagrodzone za udział upominkami. Chętnie włączają się w pomoc osobom starszym. Współpracujemy z Caritasem w akcjach zbiórki żywności (Wielkanocnej i Bożonarodzeniowej).

Zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od października 2013 r. na terenie gminy Piecki działają placówki wsparcia dziennego. Placówki te prowadzone są w zależności od zapotrzebowania dzieci i rodziców, w formie świetlicy opiekuńczo –wychowawczej w Nawiadach (budynek szkoły), kółek zainteresowań (świetlice wiejski) w Lipowie, Brejdynach, Głognie, Dłużcu i Macharach pracy podwórkowej (w okresie wakacji) w Goleni, klubiku wolontariusza. Głównym ich zadaniem jest wspieranie rodzin zarówno w opiece nad dziećmi, jak i w ich wychowywaniu. Wsparcie udzielane jest przede wszystkim poprzez zapewnienie dzieciom pomocy w nauce oraz zagospodarowanie czasu wolnego. Placówki prowadzone są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach. Łącznie w 2017r. opieką objętych jest 100 wychowanków.

Świetlica opiekuńcza „Mrowisko” w Nawiadach czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.30 do 16.00. Prowadzone są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, profilaktyczne, korekcyjno- kompensacyjne i kółka zainteresowań: artystyczne, biblioterapii, wokalnie- muzyczne, plastycznie- techniczne, rytmiczno-taneczne, kulinarne i sportowe (zapasy), a także zajęcia ruchowe.

W poniedziałki w godzinach od 13.30 do 16.30 prowadzone są zajęcia opiekuńczo - wychowawcze, rozwijanie zainteresowań i artystyczne w świetlicy wiejskiej w Macharach. W świetlicy wiejskiej w Lipowie, Brejdynach, Macharach, Głognie, zajęcia odbywają się w wybrane dni tygodnia w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci. Prowadzone są zajęcia opiekuńczo- wychowawcze, rozwijanie zainteresowań, z przedsiębiorczości, zajęcia profilaktyczne jak również zajęcia z psychologiem i innymi. W świetlicy w Dłużcu i Macharach oraz w przedszkolu w Pieckach od listopada 2015 do czerwca 2016 r. prowadzone było kółko zainteresowań „Przedsiębiorcze dzieci”.

W 2015r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach wraz z Fundacją Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego w Warszawie od października 2015r. do marca 2016r. realizował projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”. Na terenie gminy Piecki w czterech miejscowościach (Piecki, Machary, Lipowo, Głogno). Cyklicznie we wtorki odbywały się spotkania Grup Zabawowych czyli zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci do 5 roku życia i rodziców. W projekcie wzięło udział 38 dzieci. Grupy Zabawowe swoim działaniem wzbudziły zainteresowanie mam z małymi dziećmi w sąsiedniej gminie Spychowo, z którą nawiązaliśmy kontakt. Obecnie Grupy Zabawowe odbywają się w budynku przedszkola w Pieckach.

Wszystkie działania prowadzone w świetlicach finansowane są ze środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pieckach oraz Fundacji Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego w Warszawie. Ośrodek prowadzi również inne działania służące wsparciu rodzin:

- Klub Integracji Społecznej prowadził aktywizację osób bezrobotnych, integrację międzypokoleniową, promocję wolontariatu, kampanie i akcje profilaktyczne;
- Grupy Samopomocowej AA i Al-anon, wspierały osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień i współuzależnienia;
- Punkt wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego nieodpłatnie użyczał osobom starszym i niepełnosprawnym sprzęt (wózki, chodziki, kule itp.);
- Punkt Informacyjny Inkubatora Ekonomii Społecznej w GOPS w Pieckach prowadził konsultacje i poradnictwo zawodowe dla mieszkańców, w tym kobiet bezrobotnych;

W czerwcu 2016 r. Ośrodek podjął się organizacji wojewódzkiej uroczystości zakończenia XVII WM Dni Rodziny w Pieckach, co było dobrą okazją do aktywizacja środowiska lokalnego i integracji międzypokoleniowej(dzieci, młodzieży, seniorów); Pracownicy Ośrodka przeprowadzili warsztaty szkoleniowe dla osób i rodzin objętych opieką asystenta rodziny: racjonalne gospodarowanie budżetem, pedagogizacja rodziców („cykl zajęć „ Szkoła dla Rodziców”).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach współpracuje z wieloma podmiotami z:

- ZHP w Mrągowie w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci, pracy animatorów zajęć z wykorzystaniem metodyki „ harcerskiej”, Współpraca z PCK w ramach powiatowej akcji „ Wyprawka dla noworodka”;

- Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w ramach lokalnej akcji profilaktycznej „Bezpieczeństwo na wodzie i lądzie”;
- Klubem Młodzieżowym OHP na rzecz organizacji szkoleń dla młodzieży;
- Inkubatorem Ekonomii Społecznej w Mrągowie na rzecz organizacji spotkań, szkoleń i konsultacji dla osób bezrobotnych n.t. tworzenia podmiotów ekonomii społecznej;
- Katedrą Prawa i Administracji Uniwersytetu WM promując prawa dziecka i biorąc udział (młodzieży z „Punktu Wolontariatu” GOPS) w sesji naukowej n.t. „Moje prawa – ważna sprawa”;
- Stowarzyszeniem „Dzieci Wojny”, Stowarzyszeniem „Senioris Aktiwis in Piecki”, Stowarzyszeniem emerytów i Rencistów w zakresie konsultacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, współpracy międzypokoleniowej;
- Rzecznikiem Praw Dziecka w zakresie podejmowanie działań lokalnych w ramach ogólnopolskich kampanii społecznych RPD propagujących prawa dziecka: „Bicie uczy, ale tylko złych rzeczy” przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci, „Jestem mamy i taty” – prawo dziecka do obojga rodziców, „Odważa ratuje życie” – zachęcanie młodzieży do odważnego reagowania w niebezpiecznych sytuacjach i ostrzegania swoich rówieśników. Współpraca dotyczyła również organizowania spotkań dzieci i rodziców z placówek wsparcia dziennego w Pieckach, Nawiadach i Bobrówku z Rzecznikiem Praw Dziecka, wspierania rodzin (i stowarzyszeń) z dziećmi niepełnosprawnymi, oraz konsultacji ważnych problemów prawnych (fundusz alimentacyjny itp.);
- Prokuratorem Prokuratury Rejonowej w Mrągowie w zakresie spraw prowadzonych przeciwko dłużnikom alimentacyjnym oraz organizowania spotkań szkoleniowych z udziałem pracowników socjalnych i członków Zespołu Interdyscyplinarnego;
- SANEPIDEM i Policją w ramach wakacyjnej akcji profilaktycznej „STOP dopalaczom” skierowanej do dzieci, młodzieży i rodziców;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej był lokalnym współorganizatorem: ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i społecznych min.: STOP FAS – o szkodliwości alkoholu kobietom w ciąży, „Biała wstążka” – przeciwdziałanie stosowaniu przemocy wobec kobiet;
- Ośrodek był też organizatorem obchodów Dnia Kobiet zorganizowanych w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji dla matek z małymi dziećmi biorących udział w spotkaniach Grup Zabawowych, oraz wspólnych „Jasełek”;
- Punkt Wolontariatu „Pomocna Dłoń” brał udział w obchodach Dnia Seniora dla podopiecznych (objętych usługami opiekuńczymi), oraz Wigilii dla osób starszych, samotnych i bezdomnych.

Placówki prowadzą współpracę międzypokoleniową i propagują rozwijanie zainteresowań dzieci z położeniem uwagi na wartości: rodzina, ojczyzna, tradycje regionu. Informacje o podejmowanych działaniach i oferowanym zakresie usług GOPS przekazuje celem propagowania do lokalnej prasy, lokalnego radia, portalu telewizji internetowej oraz zamieszcza na stronie internetowej gops@piecki.com.pl. Jednakże z uwagi na nowe zadania, które zlecane są do realizacji ośrodkom pomocy społecznej, a wynikają z przepisów prawa (min. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” z 2017 r.), dla prawidłowego funkcjonowania i rzetelnej realizacji zadań własnych gminy i zadań rządowych zleconych gminie, zasadnym staje się

wyodrębnienie działu w GOPS lub utworzenie nowej jednostki organizacyjnej (bądź zlecenie wyłonionemu zgodnie z przepisami prawa podmiotowi), który odpowiedzialny byłby za realizację szerokich zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży ich rodzin „ Za życiem”.

IV . Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach Programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1977r., Nr 78 poz.483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016r. poz. 487)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017r. poz. 783),
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 poz. 930).
6. Ustawa z dnia 04 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016r. poz. 1860).
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697) Art. 8, 9,10 w/w ustawy mówi:

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190. W przypadku gdy wyznaczonym na podstawie ust. 1 podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej, w ośrodku można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej. Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;

5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Uchwała nr XIII/93/15 Rady Gminy Piecki z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie zmiany Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach, oraz Uchwała nr XXXII/195/17 Rady Gminy Piecki z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach, stanowi podstawę prawną do realizacji przez GOPS zadań w/w ustawy.

V. Analiza SWOT

Powołany został Zarządzeniem Nr 16/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach Zespół ds. opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodzin, podczas cyklu spotkań roboczych przeprowadził analizę SWOT.

MOCNE STRONY

- ✓ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
- ✓ doświadczenie i wiedza pracowników Ośrodka n.t. różnych form wsparcia rodzin, posiadanych zasobów i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację;
- ✓ zatrudnienie asystenta rodziny pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodziny borykające się z problemami z dziećmi;
- ✓ działalność na rzecz rodzin, różnych instytucji oraz placówek oświatowych;
- ✓ otwartość partnerów lokalnych na współpracę;
- ✓ realizacja programów profilaktycznych;
- ✓ realizacja warsztatów w KIS celem aktywizacji społeczno-zawodowej osób z terenu gminy;
- ✓ realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania finansującego dożywianie dzieci w szkołach”;
- ✓ budowa i modernizacja świetlic wiejskich;
- ✓ dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- ✓ grupy samopomocowe i grupy wsparcia;
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem.

SŁABE STRONY

- ✓ brak zaplecza technicznego do realizacji różnych form wsparcia rodzin;
- ✓ brak środków budżetowych na poszerzenie oferty wsparcia rodziny;
- ✓ obciążenie pracowników GOPS nowymi, dodatkowymi zadaniami;
- ✓ małe zaangażowanie lokalnych organizacji pozarządowych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie;
- ✓ mały wybór bezpłatnych zajęć w placówkach kulturalnych;
- ✓ rosnące potrzeby na poradnictwo rodzinne, wsparcie specjalistyczne;
- ✓ bariery komunikacyjne (brak połączeń środkami komunikacji lokalnej);
- ✓ brak w GOPS własnego środka transportu;
- ✓ oddalone miejscowości.

SZANSE

- ✓ wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie za sobą rodzina;
- ✓ wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny;
- ✓ wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;
- ✓ możliwość pozyskania środków zewnętrznych;
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej;
- ✓ zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin;
- ✓ zakupienie środka transportu dla GOPS.

ZAGROŻENIA

- ✓ wypalenie zawodowe pracowników;
- ✓ stereotypowe myślenie o GOPS, jako instytucji pomagającej tylko rodzinom ze środowisk zagrożonych społecznie i udzielającej jedynie wsparcia finansowego;
- ✓ aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci;
- ✓ „komputeryzacja” życia rodzinnego.

VI. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Cel główny:

Poprawa sytuacji rodzin oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu w oparciu o zintegrowany i kompleksowy system wsparcia i działań na rzecz rodzin w Gminie Piecki.

Cele szczegółowe:

1. **Wspieranie rodziny** w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pokonywanie innych sytuacji życiowych i wzmacnianie w prawidłowym funkcjonowaniu.
2. **Rozwój dziecka**, systemowa i kompleksowa opieka, wychowanie w rodzinie oraz w placówkach wsparcia dziennego.
3. **Spójna, interdyscyplinarna współpraca** osób, instytucji, organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodzin.
4. **Utworzenie Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny** funkcjonującego odrębnie lub w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

VII. Kierunki działań Gminnego Programu Wsparcia Rodziny

Zadanie 1.

Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pokonywanie innych trudności życiowych i wzmacnianie w prawidłowym funkcjonowaniu.

L.p.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1	Diagnoza potrzeb rodzin, w tym szczególnie kobiet w ciąży i rodzin z małymi dziećmi	2017-2020	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach, w tym asystenci rodzin i	Ilość rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych		pracownicy socjalni • Inne podmioty		
2	Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Placówki wsparcia dziennego (światlice); • Szkoły, przedszkola • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach • Inni 	Liczba wspieranych rodzin (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
3	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Organizacje pozarządowe i Kościoły • Asystent rodziny • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach 	Liczba placówek (szt.) Liczba uczestników(os.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
4	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Organizacje pozarządowe • Inni 	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (os.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
5	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2017-2020	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach	Liczba rodzin wspierających (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
6	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach, • organizacje pozarządowe 	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
7	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	2017-2020	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach, organizacje pozarządowe	Liczba projektów (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
8	Działania asystentów rodzin i placówek wsparcia dziennego	2017-2020	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Ilość przeprowadzonych	Własne środki finansowe gminy,

	wspomagających w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych			działań przez asystentów rodziny (szt.) Ilość przeprowadzonych działań przez placówki wsparcia dziennego (szt.)	środki zewnętrzne
9	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy domowe	2017-2020	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Ilość działań (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
10	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin	2017-2020	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświaty	Liczba udzielonych porad (szt.) Liczba konsultacji (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
11	Działania profilaktyczne, edukacyjne (kampanie, heppeningi, warsztaty, szkolenia, itp.) na rzecz dzieci i rodziny	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach; • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; • Posterunek Policji w Pieckach; • organizacje pozarządowe i Kościoły. 	Liczba kampanii (szt.) Liczba heppeningów (szt.) Liczba warsztatów (szt.) Liczba szkoleń (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
12	Prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Placówki wsparcia dziennego (świetlice) • Posterunek Policji w Pieckach; • organizacje pozarządowe i Kościoły. 	Ilość prowadzonych grup (szt.) Ilość uczestników (szt.) Ilość spotkań w podziale na daną grupę (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
13	Prowadzenie "Grup zabawowych" dla dzieci w różnym wieku, przez animatorów współpracujących z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; 	Ilość prowadzonych grup zabawowych (szt.) Ilość uczestników	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

14	Prowadzenie warsztatów dla rodziców: „Szkoła Rodzenia”, "Szkoła dla rodziców", "Bądź dobrym ojcem" itp.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; • Posterunek Policji w Pieckach; • organizacje pozarządowe i Kościoły. 	Ilość przeprowadzonych warsztatów (szt.) Ilość uczestników (szt.) Każdą ilość podana z wyszczególnieniem rodzaju warsztatu	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
15	Stworzenie wspólnej oferty "pakietu usług" skierowanej do rodzin (kobiet w ciąży, małych dzieci, młodzieży i seniorów)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach; • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; • Posterunek Policji w Pieckach; • organizacje pozarządowe i Kościoły. • Inni 	Ilość usług zamieszczonych w „pakiecie” Ilość miejsc rozpropagowania informacji o usługach (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
16	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego skierowanych do całych rodzin od juniora do seniora	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach; • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; • Organizacje pozarządowe 	Ilość zorganizowanych form spędzenia czasu wolnego (szt.) Ilość osób biorących udział w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

17	Realizacja "mobilnych zajęć i dyżurów konsultacyjno-informacyjnych"	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach Asystent Rodziny Placówki wsparcia dziennego (świetlice) Inni 	Ilość zajęć (szt.) Ilość dyżurów (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
18	Spotkania rodziców biologicznych w ramach "Profilaktycznego klubiku rodzica" z dziećmi przebywającymi w pogotowiu rodzicielskim	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe Inni 	Ilość spotkań (szt.) Ilość rodzin (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
19	Umieszczanie informacji w mediach (gazeta lokalna, portal społecznościowy) dot. organizowanych spotkań dla rodzin, warsztatów szkoleniowych, punktu konsultacyjno-informacyjnego, zajęć grup zabawowych	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach Urząd Gminy w Pieckach Asystent rodziny Inni 	Ilość umieszczonych informacji (szt.) Ilość mediów gdzie zostały umieszczone informacje (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
20	Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, jak również świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach 	Ilość udzielonych pomocy finansowej (szt.) Ilość udzielonych pomocy rzeczowych (szt.) Ilość udzielonych świadczeń rodzinnych Ilość udzielonych świadczeń z FA	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
21	Funkcjonowanie programu wsparcia rodziny 500+ z edukacją wydatkowania otrzymanego wsparcia finansowego	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach Inni 	Ilość udzielonych świadczeń 500+ Ilość działań edukacyjnych (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
22	Organizowanie corocznego festynu dla rodzin z okazji „Dni Rodziny” na terenie gminy Piecki	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Zespół Interdyscyplinarny; Służba zdrowia, Asystent rodziny, Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach; Placówki wsparcia dziennego (świetlice); Szkoły, przedszkola; Posterunek Policji w Pieckach; organizacje pozarządowe i Kościoły. Inni 	Ilość rodzin (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
23	Funkcjonowanie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej na rzecz profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy w Pieckach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 	Ilość posiedzeń komisji (szt.) Ilość przeprowadzonych kontroli pkt sprzedaży alkoholu (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

24	W ramach działania wolontariatu pomoc w kształtowaniu odpowiedniego gospodarowania funduszami np. wspólne robienie zakupów	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; Asystent rodziny, Placówki wsparcia dziennego (świetlice); organizacje pozarządowe i Kościoły. Inni 	Ilość przeprowadzonych akcji z zakresu odpowiedniego wydawania funduszy(szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
25	Możliwość ukończenia poszczególnego etapu edukacji np. ukończenie technikum, zdanie matury przy skorzystaniu z oferty placówek oświatowych znajdujących się na terenie powiatu	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; Asystent rodziny, Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, Placówki wsparcia dziennego (świetlice); Szkoły, przedszkola; organizacje pozarządowe i Kościoły. 	Ilość osób, które ukończyły stopień edukacji (szt.) Ilość osób, które podjęły kształcenie (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
26	Uświadomienie kobiet w ciąży o konsekwencjach spożywania alkoholu w trakcie trwania ciąży poprzez kampanię społeczną FAS i konsultację z pielęgniarkami środowiskowymi	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy w Pieckach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Zespół Interdyscyplinarny; Służba zdrowia, Asystent rodziny, Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach, Placówki wsparcia dziennego (świetlice); Szkoły, przedszkola; Posterunek Policji w Pieckach; organizacje pozarządowe i Kościoły. 	Ilość konsultacji(szt.) Ilość kampanii (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
27	Wsparcie samotnych matek poprzez działania asystenta rodziny	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach Asystent Rodziny 	Ilość działań asystenta rodziny z samotną matką(szt.) Ilość samotnych matek będących pod opieką asystenta rodziny (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
28	Zorganizowanie transportu dla osób z odległych miejscowości do miejsca prowadzenia zajęć i poradnictwa specjalistycznego (zlecenie usługi)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach Urząd Gminy w Pieckach Inni 	Ilość zorganizowanych transportów (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
29	Zakup środka transportu na potrzeby GOPS i CWDiR	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Piecki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach 	Zadysponowanie środków finansowych w planie budżetowym	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

Zadanie 2. Systemowa i kompleksowa opieka, wychowanie i rozwój dziecka w rodzinie oraz w placówkach wsparcia dziennego

L.p.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
------	-----------------	------------------	-----------------------	----------	---------------------

1	Oferta dla kobiet w ciąży: -opracowanie lokalnego Informatora -zajęcia „Szkoła Rodzenia”	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Piecki • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Asystent Rodziny • Służba zdrowia • Szkoły i przedszkola • organizacje pozarządowe i Kościoły 	Ilość opracowanych informatorów (szt.) Ilość uczestników zajęć (os.) Ilość zajęć w ramach szkoły rodzenia	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
2	Prowadzenie indywidualnych zajęć ze specjalistami mające na celu prawidłowy proces socjalizacji dziecka oraz wdrożenie wczesnej profilaktyki przemocy w rodzinie i uzależnień	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Placówki oświaty • Posterunek Policji w Pieckach • Inni 	Ilość indywidualnych zajęć (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
3	Prowadzenie zajęć logopedycznych dla dzieci w wieku do 3 r. ż.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświaty 	Ilość zajęć (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
4	Współpracę z rodzinnym pogotowiem opiekuńczym (na terenie gminy) dla dzieci z rodzin dotkniętych Przemocą domową, problemem uzależnień rodziców, a także skrajnym ubóstwem	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie • Posterunek Policji w Pieckach • Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach • Służba Zdrowia • Placówki oświaty 		Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
5	Prowadzenie Kampanii Profilaktycznych, edukacyjnych na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe, a także inne instytucje i organizacje	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Placówki oświaty • Asystent rodziny • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach • NGO, inni 		Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
6	Prowadzenie Grup Zabawowych wprowadzających wczesną edukację poprzez zabawę	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach 		Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
7	Współpraca z policją, pracownikami socjalnymi, pielęgniarzami, która pozwoli wykryć, zatrzymać, zapobiec przemocy domowej, nieporadności życiowej oraz stanem zdrowia dziecka w rodzinie	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Asystent rodziny, • Posterunek Policji w Pieckach; • NGO, inni 	Ilość spotkań roboczych (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
8	Zrzeszenie młodych oraz samotnych matek do „Klubu Rodzica”, który pozwoli na wymianę własnych	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Placówki oświaty • Kościoły i organizacje 	Ilość uczestników „Klubu Rodzica” (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

	doświadczeń, skorzystanie z programu szkoleń w zakresie tematyki poprawnego funkcjonowania rodziny i odpowiedniego procesu socjalizacji dziecka		pozarządowe • NGO inni		
9	Działania Mobilnego Zespołu Interwencji Kryzysowej (służba zdrowia, pracownik socjalny z rejonu, policja)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Piecki • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Służba zdrowia • Posterunek Policji w Pieckach • Inni 	Zarządzenie o powołaniu Mobilnego Zespołu Interwencji Kryzysowej	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
10	Utworzenie alternatywnych miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia tj. żłobek, klubik opieki dających możliwość podjęcia pracy zawodowej dla rodzica, opiekun dzienny	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Urząd Gminy w Pieckach • Placówki oświaty • NGO, inni 	Liczba powstałych form opieki (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
11	Prowadzenie programu dożywiania dzieci w szkołach	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Placówki Oświaty • Inne podmioty 	Liczba dożywianych dzieci (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
12	Prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego (świetlica, kółka zainteresowań, klubików)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • NGO inne podmioty 	Ilość świetlic (szt.) Ilość kółek zainteresowań (szt.) Ilość klubików (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
13	Zapewnienie dziecku podstawowych rzeczy z (program 500+)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Administracja rządowa 		Środki gminy, środki zewnętrzne
14	Udzielenie dzieciom z rodzin dotkniętych ubóstwem stypendiów socjalnych oraz zasiłków szkolnych	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświaty 	Ilość udzielonych stypendiów socjalnych Ilość udzielonych zasiłków szkolnych	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

Zadanie 3. Spójna interdyscyplinarna współpraca osób, instytucji, organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodzin gminy Piecki.

L.p.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1	Utworzenie Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny mającego na celu współpracę pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Piecki • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • NGO, inni 	Zarządzenie o powołaniu Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
2	Kompleksowe wsparcie rodzin przez podmioty wskazane jako realizatorzy Programu	2017-2020	Samorząd, sieć instytucji, organizacji pozarządowych		Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
3	Organizowanie raz na kwartał spotkań podmiotów realizujących Program w celu omówienia realizowanych wspólnych działań na rzecz dziecka i rodziny	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Zespół 	Protokół ze spotkań realizatorów (szt.) Lista obecności realizatorów (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

			Interdyscyplinarny; • Służba zdrowia, • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach; • Placówki wsparcia dziennego (świetlice); • Szkoły, przedszkola; • Posterunek Policji w Pieckach; • NGO, kościół, Inni		
4	Wizyty studyjne na terenie kraju w podobnie działających Ośrodkach	2017-2020	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość odbytych wizyt studyjnych (szt.)	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

Zadanie 4. Utworzenie Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny

Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny to w założeniu lokalny ośrodek, który ma oferować kompleksowe wsparcie rodzinom z małymi dziećmi oraz sprzyja ich integracji. Norweskie doświadczenia pokazują, że holistyczne podejście do potrzeb rodzin pozwala na zwiększenie dostępności do już istniejących usług zdrowotnych, opiekuńczych czy edukacyjnych bez znaczącego zwiększenia nakładów finansowych. Dzięki takim działaniom tworzymy środowisko lokalne bardziej przyjazne dla rodzin z małymi dziećmi, poprawiając komfort bycia rodzicem i szanse rozwojowe najmłodszych.

Osiągnięcie powyższych założeń jest możliwe bez tworzenia kolejnej instytucji z własnym budżetem, lecz dzięki stworzeniu **struktury integrującej funkcjonowanie** lokalnych podmiotów, obecnie działających na rzecz dziecka i rodziny.

Skuteczne wypełnianie zadań przez tak pomyślnie Centrum zależy od dwóch podstawowych warunków. Po pierwsze niezbędna jest koncentracja uwagi instytucji i organizacji (mających ofertę dla rodzin z dziećmi) na potrzebach rozwojowych małych dzieci, a po drugie istnienie realnej współpracy- począwszy od planowania, a na realizacji działań kończąc- pomiędzy wszystkimi podmiotami ważnymi dla funkcjonowania rodziny, szczególnie tej w trudnej sytuacji życiowej. Jednym z zadań Centrum będzie organizowanie usług aktywizacyjno- integracyjnych dla rodzin. Przewiduje się, realizację zintegrowanych działań na rzecz rodzin w pakietach usług:

- 1) „Przygotowanie do dorosłości”;
- 2) „Świadome rodzicielstwo”;
- 3) „Odpowiedzialni rodzice- szczęśliwe dzieci”;
- 4) „Super dziadkowie – super wnuki”.

Założeniem jest, aby Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny, które musi być oparte na profesjonalnym Zespole specjalistów stanowiącym „fundament” Centrum, działało na III poziomach profilaktyki:

I poziom - **uniwersalna** skierowana do wszystkich dzieci, młodzieży i rodzin;

II poziom - **selektywna** obejmująca dzieci, młodzież i rodziny potrzebujące wsparcia;

III poziom- **ukierunkowana** obejmująca osoby potrzebujące pomocy specjalistycznej.

Centrum symbolicznie można porównać do DOMU, w którym są piętra (poziomy).

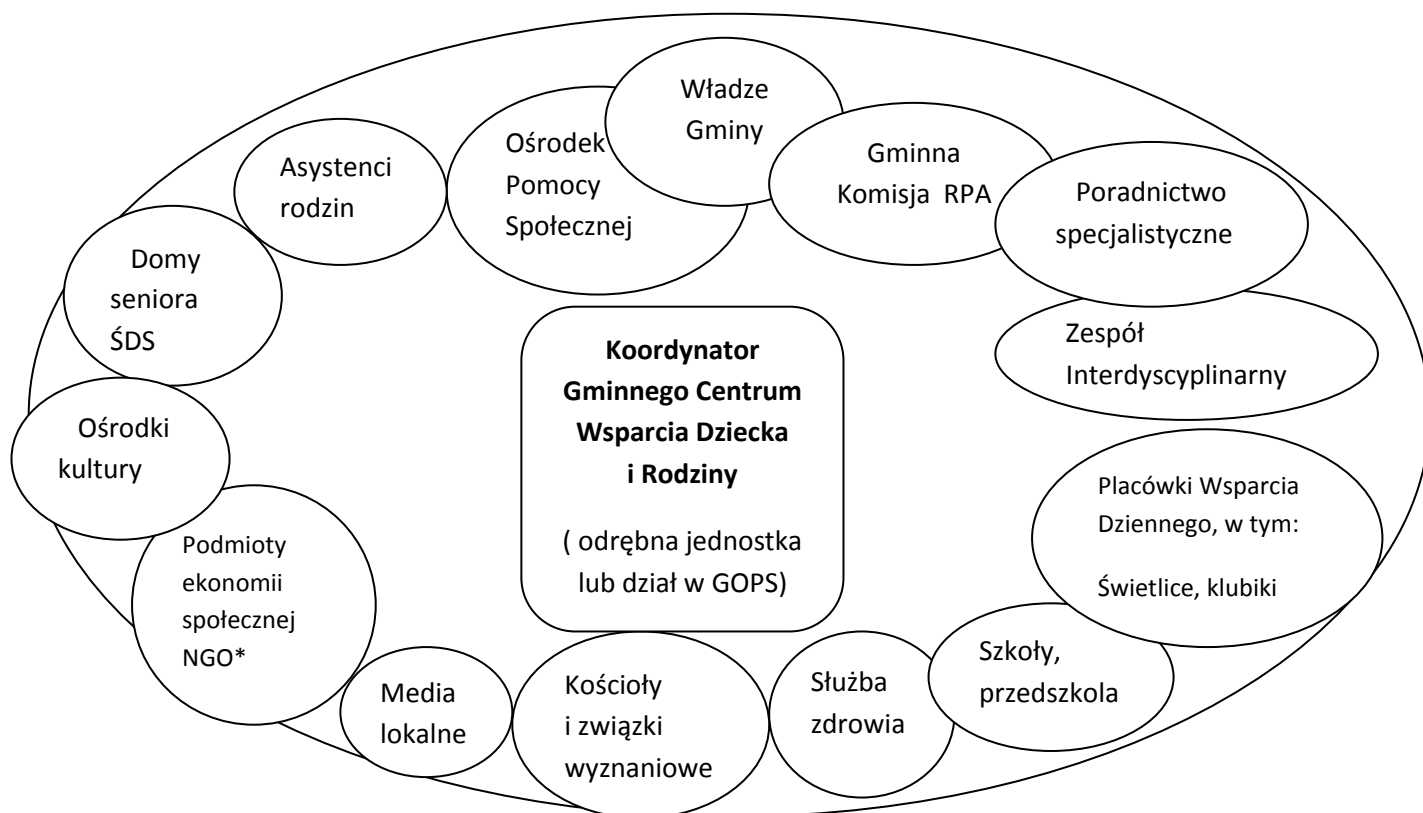
Dzięki współpracy interdyscyplinarnej istnieje możliwość zapewnienia dzieciom, młodzieży i całym rodzinom właściwej opieki zdrowotnej i dobrych warunków rozwoju poprzez:

- Wczesne diagnozowanie problemów fizycznych, psychicznych, społecznych dzieci

- Łatwy dostęp do usług pomocowych;
- Pomoc rodzicom w wychowaniu dzieci;
- Pomoc w nawiązywaniu kontaktów społecznych przez dzieci, młodzież i rodziny;
- Konsultacje z dziećmi, rodzicami celem opracowania najlepszych metod działania
- Świadczenie odpowiednich skoordynowanych usług interdyscyplinarnych dla potrzebujących;
- Tworzenie miejsc spotkań dla członków społeczności lokalnej;
- Przekazywanie potrzebnej informacji

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również (obowiązująca od 2017 r.) ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i ich rodzin, daje wystarczające podstawy prawne do utworzenia Centrum jako odrębnej jednostki samorządowej, bądź utworzenie Centrum wchodzącego w strukturę organizacyjną ośrodka pomocy społecznej. W obu tych przypadkach niezbędne jest Zarządzenie Wójta o powołaniu takiej struktury. Pomocnym materiałem metodycznym jest podręcznik opracowany przez Fundację Rozwoju Dzieci i Młodzieży im. J.A. Komeńskiego p.t. „Centra Dziecka i Rodziny”, który powstał w oparciu o doświadczenia partnerów lokalnych i zagranicznych (Norwegia- Bodo) uczestniczących w projekcie „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” współfinansowanego z funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji, oraz Centra Dziecka i Rodziny, współfinansowanego przez World Childhood Foundation. Partnerami projektu prowadzonego przez w/w Fundację były cztery gminy w Polsce: Gminę Przeworsk (woj. podkarpackie), Gmina Rawa Mazowiecka (woj. mazowieckie), gmina Cekcyn (woj. kujawsko-pomorskie, oraz Gmina Piecki (woj. warmińsko –mazurskie).

Przykład struktury Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny

* NGO- organizacje pozarządowe, kluby sportowe, ochotnicza straż pożarna, harcerstwo, koła gospodyń wiejskich, spółdzielnie socjalne, inne podmioty

Źródło: opracowania na podstawie książki "Centra Dziecka i Rodziny" red. Anna Dolecka, Barbara Roehrborn, Warszawa, 2016.

Celem CENTRUM WSPARCIA DZIECKA I RODZINY jest:

- efektywniej wspierać rodziny z małymi dziećmi poprzez współpracę organizacji pozarządowych oraz lokalnych instytucji, takich jak, ośrodek pomocy społecznej, przedszkole, szkoła, ośrodek zdrowia, biblioteka;
- przełamanie resortowości zadań i budżetów instytucji oraz stworzenie przestrzeni współpracy wszystkich instytucji i organizacji gminnych odpowiedzialnych za dobrostan małych dzieci i rodzin;
- organizacja usług opiekuńczo-edukacyjnych dla rodzin z małymi dziećmi w oparciu o przełamanie resortowości działań poszczególnych instytucji

Działania jakie należy podjąć tworząc Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny:

L.p.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1	Lokalna diagnoza potrzeb	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynator Gminnego Centrum Wsparcia dziecka i Rodziny i nni 	Przeprowadzenie diagnozy	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne
2	Plan współpracy instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za rozwój małych dzieci i wsparcie rodzin	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświaty • Placówki wsparcia dziennego (świetlice) • Asystent rodziny • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach • Inni 	Plan współpracy	Koszt własny
3	Wybór instytucji, przy której będzie CWDiR oraz Zespołu Koordynującego/powołanie CWDiR	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Środowiskowy Dom Samopomocy , • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji , • Szkoły, przedszkola, • Posterunek Policji w Pieckach 	Zarządzenie Wójta Gminy	Koszt własny
4	Skład zespołu działającego na terenie gminy (w tym koordynator CWDiR)	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Pieckach, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Środowiskowy Dom Samopomocy , • Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji , • Szkoły, przedszkola, • Posterunek Policji w Pieckach 	Zarządzenie Wójta Gminy/ Kierownika GOPS	Koszt własny

5	Przygotowanie oferty i działanie CWDiR	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Realizatorzy wskazani we wcześniejszych zadaniach 	<p>„Pakiet usług” skierowanej do rodzin (kobiet w ciąży, małych dzieci , młodzieży i seniorów);</p> <ul style="list-style-type: none"> punkty konsultacyjno-informacyjne zatrudniające specjalistów alternatywne formy spędzania czasu wolnego skierowane do całych rodzin mobilne dyżury konsultacyjno-informacyjne, akcje profilaktyczne i kampanie społeczne, warsztaty dla rodziców, dzieci, młodzieży 	Własne środki finansowe gminy, w tym GPPiRPA, środki zewnętrzne
6	Promocja działań CWDiR	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Koordinator Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> Ilość ogłoszeń w mediach lokalnych Ilość plakatów/ulotek promujących CWDiR 	Własne środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

Centrum ma charakter integracyjny– jest dostępne dla wszystkich rodzin. Centrum nie jest nową instytucją, jego działania bazują na już funkcjonujących instytucjach i organizacjach. Oferta CWDiR jest bezpłatna.

Przykładowe usługi Centrum: Grupy Zabawowe, biblioteczka dla najmłodszych, warsztaty dla rodziców „Szkoła dla Rodziców”, „Bądź dobrym ojcem”, konsultacje specjalistów (psycholog, pedagog, logopeda itp.), warsztaty dla kobiet w ciąży, dyżury położnych, porady prawne, rodzinne pikniki, badania przesiewowe, kampanie społeczne, materiały profilaktyczne edukacyjno- informacyjne („Bądź dobrą rodziną” „Alkohol ”, FAS), promocja w mediach. Planowane efekty działania „Centrum”:

- większa dostępność do usług społecznych, zdrowotnych i kulturalno oświatowych;
- wczesne wspomaganie rodzin w problemach;
- tworzenie i promowanie pozytywnego wizerunku rodziny oraz współpracy międzypokoleniowej;
- podniesienie rangi ojca w wychowaniu dziecka;
- współpraca międzypokoleniowa oraz podtrzymywanie tradycji rodzinnej oraz lokalnej;
- przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy poprzez wspieranie całej rodziny w jej najbliższym środowisku przy współpracy lokalnych instytucji;
- wykorzystanie bazy lokalnej gminy (w tym świetlic wiejskich i budynków po byłych szkołach i przedszkolach).

VIII. Realizatorzy Programu

Podmioty działające w zakresie wspierania rodziny:

- Urząd Gminy w Pieckach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Służba zdrowia,
- Asystenci rodzin,
- Środowiskowy Dom Samopomocy ,
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji ,
- Placówki wsparcia dziennego (świetlice),
- Szkoły, przedszkola,
- Sąd Rodzinny, Policja
- Media lokalne (prasa, radio, TV),
- Podmioty ekonomii społecznej w tym: organizacja pozarządowe
- Związki wyznaniowe, kościoły, inne podmioty

IX. Planowanie efekty realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzicom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom w rodzinie, a także wsparcia rodziny w pełniących funkcjach. Planowane efekty działania Centrum:

- większa dostępność do usług społecznych, zdrowotnych i kulturalno-oświatowych;
- wczesne wspomaganie rodzin w problemach;
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny oraz współpracy międzypokoleniowej;
- nowy wizerunek ośrodka pomocy społecznej pojmowanego jako instytucja, której celem jest szeroko pojęte wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji;
- przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy poprzez wspieranie całej rodziny w jej najbliższym środowisku przy współpracy lokalnych instytucji (spadek bezrobocia, malejąca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej);
- wykorzystanie bazy lokalowej gminy (w tym świetlic wiejskich i budynków po byłych szkołach i przedszkolach, placach zabaw);

X. Źródła finansowania Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny realizowany będzie w ramach własnych środków finansowych gminy (w tym pochodzących z budżetu GPPiRPA), jak również funduszy pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Fundusze programu przeznaczone będą na:

- organizację Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny: kadra, lokal, środek transportu

- zakup niezbędnych materiałów, sprzętu itp. do realizacji programu w siedzibie GOPS oraz na terenie gminy;
- zakup samochodu (dla GOPS) niezbędnego do działań „mobilnych” na rzecz rodzin;
- opracowanie i wydanie lokalnego Informatora dla Rodzin ;
- szkolenia rodziców oraz realizatorów w/w Programu;
- prowadzenie kampanii profilaktycznych i społecznych, promocje działań prorodzinnych i inne działania przewidziane w programie.
-

XI. Monitoring i ewaluacja Programu.

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia lepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalonych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań przyjętych w programie, jako integralna część sprawozdania z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

XII. Podsumowanie i wnioski końcowe.

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Piecki oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie spójnych działań na rzecz rodzin koordynowanych przez GOPS lub inny podmiot.

Przyjęcie w/w Programu Uchwałą Rady Gminy Piecki oraz zabezpieczenie budżetu na jego realizację daje szansę na utworzenie i działanie Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny opartego na lokalnej interdyscyplinarnej współpracy wszystkich jednostek działających na rzecz dziecka i rodziny. Do realizacji i koordynacji działań zawartych w Programie powinien być powołany Koordynator Centrum.

KARTA MONITORINGU GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

ROK.....

Zadanie 1.

NAZWA DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI ROK				
Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Ilość rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta (szt.)		Liczba zatrudnionych asystentów (os.)		
Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej	Liczba wspieranych rodzin (szt.)				
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	Liczba placówek (szt.)		Liczba uczestników (os.)		
Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (os.)
Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Liczba rodzin wspierających (szt.)				
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)				
Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	Liczba projektów (szt.)				
Działania asystentów rodzin i placówek wsparcia dziennego wspomagających w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Ilość przeprowadzonych działań przez asystentów rodziny (szt.)		Ilość przeprowadzonych działań przez placówki wsparcia dziennego (szt.)		
Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy domowej	Ilość działań (szt.)				

Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin	Liczba udzielonych porad (szt.)		Liczba konsultacji (szt.)	
Działania profilaktyczne, edukacyjne (kampanie, heppeningi, warsztaty, szkolenia, itp.) na rzecz dzieci i rodziny	Liczba kampanii (szt.)	Liczba heppeningów (szt.)	Liczba warsztatów (szt.)	Liczba szkoleń (szt.)
Prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych	Ilość prowadzonych grup (szt.)		Ilość uczestników (szt.)	Ilość spotkań w podziale na daną grupę (szt.)
Prowadzenie "Grup zabawowych" dla dzieci w różnym wieku, przez animatorów współpracujących z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej	Ilość prowadzonych grup zabawowych (szt.)		Ilość uczestników (os.)	
Prowadzenie warsztatów dla rodziców: „ Szkoła Rodzenia”, "Szkoła dla rodziców", "Bądź dobrym ojcem" itp	Ilość przeprowadzonych warsztatów (szt.)		Ilość uczestników (szt.)	
Stworzenie wspólnej oferty "pakietu usług" skierowanej do rodzin (kobiet w ciąży, małych dzieci, młodzieży i seniorów)	Ilość usług zamieszczonych w „pakiecie”		Ilość miejsc rozpropagowania informacji o usługach (szt.)	
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego skierowanych do całych rodzin od junióra do seniora	Ilość zorganizowanych form spędzenia czasu wolnego(szt.)		Ilość osób biorących udział w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego (szt.)	
Realizacja "mobilnych zajęć i dyżurów konsultacyjno-informacyjnych”	Ilość zajęć (szt.)		Ilość dyżurów (szt.)	
Spotkania rodziców biologicznych w ramach "Profilaktycznego klubiku rodzica" z dziećmi przebywającymi w pogotowiu rodzicielskim	Ilość spotkań(szt.)		Ilość rodzin (szt.)	
Umieszczanie informacji w mediach (gazeta lokalna, portal społecznościowy) dot. organizowanych spotkań dla rodzin, warsztatów szkoleniowych, punktu konsultacyjno-informacyjnego, zajęć grup zabawowych	Ilość umieszczonych informacji (szt.)		Ilość mediów gdzie zostały umieszczone informacje (szt.)	
Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, jak również świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego	Ilość udzielonych pomocy finansowej (szt.)	Ilość udzielonych pomocy rzeczowych(szt.)	Ilość udzielonych świadczeń rodzinnych	Ilość udzielonych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego(szt.)
funkcjonowanie programu wsparcia rodziny 500+ z edukacją wydatkowania otrzymanego wsparcia finansowego	Ilość udzielonych świadczeń 500+(szt.)		Ilość działań edukacyjnych (szt.)	

Organizowanie corocznego festynu dla rodzin z okazji „Dni Rodziny” na terenie gminy Piecki	Ilość rodzin (szt.)		
Funkcjonowanie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej na rzecz profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem	Ilość posiedzeń komisji(szt.)	Ilość przeprowadzonych kontroli pkt sprzedaży alkoholu (szt.)	Ilość akcji profilaktycznych (szt.)
W ramach działania wolontariatu pomoc w kształtowaniu odpowiedniego gospodarowania funduszami np. wspólne robienie zakupów	Ilość przeprowadzonych akcji z zakresu odpowiedniego wydawania funduszy(szt.)		
Możliwość ukończenia poszczególnego etapu edukacji np. ukończenie technikum, zdanie matury przy skorzystaniu z oferty placówek oświatowych znajdujących się na terenie powiatu	Ilość osób, które ukończyły stopień edukacji (szt.)	Ilość osób, które podjęły kształcenie (szt.)	
Uświadomienie kobiet w ciąży o konsekwencjach spożywania alkoholu w trakcie trwania ciąży poprzez kampanię społeczną FAS i konsultację z pielęgniarkami środowiskowymi	Ilość konsultacji(szt.)	Ilość kampanii (szt.)	
Wsparcie samotnych matek poprzez działania asystenta rodziny	Ilość działań asystenta rodziny z samotną matką(szt.)	Ilość samotnych matek będących pod opieką asystenta rodziny (szt.)	
Zorganizowanie transportu dla osób z odległych miejscowości do miejsca prowadzenia zajęć i poradnictwa specjalistycznego (zlecenie usługi)	Ilość zorganizowanych transportów (szt.)		
Zakup środka transportu na potrzeby GOPS i CWDiR	Zadysonowanie środków finansowych w planie budżetowym		

Zadanie 2

NAZWA DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI ROK		
Oferta dla kobiet w ciąży: Informator, Szkoła Rodzenia	Ilość rozpropagowanych informatorów (szt.)	Ilość uczestników szkoły rodzenia(os.)	Ilość zajęć w ramach szkoły rodzenia
Prowadzenie indywidualnych zajęć ze specjalistami mające na celu prawidłowy proces socjalizacji dziecka oraz wdrożenie wczesnej profilaktyki przemocy w rodzinie i uzależnień	Ilość indywidualnych zajęć (szt.)		

Prowadzenie zajęć logopedycznych dla dzieci w wieku do 3 r. ż.	Ilość zajęć (szt.)		
Współpraca z rodzinnym pogotowiem opiekuńczym (na terenie gminy) dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą domową, problemem uzależnień rodziców, a także skrajnym ubóstwem	Ilość przeprowadzonych interwencji (szt.)	Ilość rodzin objętych współpracą (szt.)	
Prowadzenie Kampanii Profilaktycznych, edukacyjnych na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe, a także inne instytucje i organizacje	Ilość przeprowadzonych kampanii (szt.)		
Prowadzenie Grup Zabawowych wprowadzających wczesną edukację poprzez zabawę	Ilość prowadzonych grup (szt.)	Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach grupy (szt.)	
Współpraca z policją, pracownikami socjalnymi, pielęgniarkami, która pozwoli wykryć, zatrzymać, zapobiec przemocy domowej, nieporadności życiowej oraz stanem zdrowia dziecka w rodzinie	Ilość spotkań roboczych (szt.)		
Zrzeszenie młodych oraz samotnych matek do „Klubu Rodzica”, który pozwoli na wymianę własnych doświadczeń, skorzystanie z programu szkoleń w zakresie tematyki poprawnego funkcjonowania rodziny i odpowiedniego procesu socjalizacji dziecka	Ilość uczestników „Klubu Rodzica” (szt.)		
Działania Mobilnego Zespołu Interwencji Kryzysowej (służba zdrowia, pracownik socjalny z rejonu, policja)	Zarządzenie o powołaniu Mobilnego Zespołu Interwencji Kryzysowej		
Utworzenie alternatywnych miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia tj. żłobek, klubik opieki dających możliwość podjęcia pracy zawodowej dla rodzica, opiekun dzienny	Liczba powstałych form opieki (szt.)		
Prowadzenie programu dożywiania dzieci w szkołach	Liczba dożywianych dzieci (szt.)		
Prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego (świetlica, kółka zainteresowań, klubików)	Ilość świetlic (szt.)	Ilość kółek zainteresowań (szt.)	Ilość klubików (szt.)

Zapewnienie dziecku podstawowych przedmiotów, rzeczy z programu 500+ takich jak: książki, ubrania		
Udzielenie dzieciom z rodzin dotkniętych ubóstwem stypendiów socjalnych oraz zasiłków szkolnych	Ilość udzielonych stypendiów socjalnych	Ilość udzielonych zasiłków szkolnych

Zadanie 3

NAZWA DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI ROK	
Utworzenie Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny mającego na celu współpracę pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia lepszego efektu podjętych inicjatyw	Zarządzenie o powołaniu Gminnego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny	
Kompleksowe wsparcie rodzin przez podmioty wskazane jako realizatorzy Programu	Ilość rodzin, które otrzymały wsparcie (szt.)	
Organizowanie raz na kwartał spotkań podmiotów realizujących Program w celu omówienia realizowanych wspólnych działań na rzecz dziecka i rodziny	Protokół ze spotkania realizatorów (szt.)	Lista obecności realizatorów (szt.)
Wizyty studyjne na terenie kraju w podobnie działających Ośrodkach	Ilość odbytych wizyt studyjnych (szt.)	

Zadanie 4.

NAZWA DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI ROK	
Lokalna diagnoza potrzeb	Przeprowadzenie diagnozy	
Plan współpracy instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za rozwój małych dzieci i wsparcie rodzin	Plan współpracy	
Wybór instytucji, przy której będzie afiliowane CWDiR oraz Zespołu Koordynującego	Zarządzenia Wójta Gminy/Kierownika GOPS	
Skład zespołu działającego na terenie gminy (w tym koordynator CWDiR)	Zarządzenia Wójta Gminy/ Kierownika GOPS	

Przygotowanie oferty CWDiR,	stworzenie wspólnej oferty „pakiet usług” skierowanej do rodzin (kobiet w ciąży, małych dzieci , młodzieży i seniorów);	punkty konsultacyjno-informacyjne zatrudniające specjalistów z dziedzin m.in.: prawa, zdrowia oraz mediatora,	organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego skierowanych do całych rodzin od juniora do seniora,	mobilne dyżury konsultacyjno-informacyjne,	wychowanie z poszanowaniem wartości przekazanej między pokoleniami,	akcje profilaktyczne i kampanie społeczne
Promocja działań CWDiR	Ilość ogłoszeń w mediach lokalnych			Ilość plakatów/ ulotek promujących CWDiR		

Diagnoza sytuacji małych dzieci wypracowana w ramach realizacji projektu "Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem" współfinansowany z funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji.

Partnerzy projektu:

Fundacja rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego w Warszawie, Gmina Piecki w imieniu, której działał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach.

Załącznik nr 2.1 wzór ankiety dla rodziców,

Załącznik nr 2.2 wzór scenariusza wywiadu w rodzinach,

Załącznik nr 2.3 Pytania do instytucji,

Załącznik nr 2.4 Analiza ankiet i wywiadów o sytuacji rodzin z małymi dziećmi w gminie Piecki oraz wyniki ankiet (106) , wywiadów przeprowadzonych w rodzinach (40) oraz odpowiedzi na pytania skierowane do instytucji (oświaty, kultury, pomocy społecznej).

Załącznik 2.5 Plan działania w ramach projektu „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”

Załącznik Nr 2.1

do diagnozy wypracowanej w ramach realizacji projektu "Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem"

ANKIETA DLA RODZICÓW

Szanowni Państwo,

nasza gmina bierze udział w projekcie poświęconym wspieraniu rodzin z małymi dziećmi pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Dlatego prosimy o udział w krótkiej ankiecie. Pozyskana wiedza posłuży poznaniu Państwa potrzeb, oraz najistotniejszych problemów wychowawczych. Pomoże w opracowaniu planu konkretnej pomocy dla Państwa. Wypełnienie ankiety zajmie Państwu nie dłużej niż 10 minut.

Z poważaniem Wójt Gminy Piecki Agnieszka Anna Kurczewska

1. Które zachowania rodziców wobec dzieci sprawiających problemy są według Pani/a właściwe?

- a) Klaps
- b) Rozmowa z dzieckiem
- c) Kara
- d) Odwrócenie uwagi od problemu (zajęcie dziecka czymś innym)
- e) Krzyk

2. O problemach wychowawczych w twojej rodzinie powiadomiłby/a Pan/i:

- a) Pedagoga
- b) Psychologa
- c) Lekarza
- d) Rodzinę
- e) Koleżankę
- f) Pracownika socjalnego GOPS
- g) Nikogo – to są rodzinne sprawy

3. Kto Pani/a zdaniem ma największy wpływ na to że Państwa dzieci:

	rodzice	dziadkowie	rówieśnicy	rodzeństwo	otoczenie sąsiedzkie i znajomi	inni
Używają form grzecznościowych						
Zgodnie się bawią						
Łatwo nawiązują kontakt						
Nie są agresywne						
Są samolubne						
Używają wulgaryzmów						

4. Czy ma Pan/i możliwość obserwowania swoich dzieci podczas zabaw i kontaktów w grupie dzieci

- a) Tak
- b) Nie

5. Gdyby istniała taka możliwość to czy posłał/a by Pan/i dziecko do żłobka?

- a) Tak

b) Nie

Jeśli nie, to dlaczego? .....

6. Co Pan/i sądzi o posyłaniu 6-letniego dziecka do szkoły?

- a) Bardzo dobry pomysł
- b) Im dziecko mniejsze tym lepiej przyswaja wiedzę
- c) Nie mam zdania
- d) 6-letnie dziecko jest za małe na rozpoczęcie nauki szkolnej, skraca mu się dzieciństwo
- e) Szkoła nie jest przygotowana na przyjęcie 6-letnich dzieci

7. Czy w Pani/a okolicy są miejsca przyjazne dzieciom gdzie można spędzić czas wolny?

- a) tak
- b) nie

Jeśli tak to jakie? :.....

8. Gdzie Pan/i spędza czas wolny z dziećmi?

.....

9. Czy Pan/i dzieci ma dostęp do gier i zabaw edukacyjnych w domu?

- a) Tak
- b) Nie

10. Czy korzysta Pan/i z zajęć poza domem, rozwijających twórcze myślenie, aktywność i pasje swoich dzieci?

- a) Tak, jakie?.....
- b) Nie

11. Jeśli NIE to dlaczego ?

- a) Nie stać nas
- b) Nie wiem gdzie takie zajęcia się odbywają
- c) Nie mam czym dojechać
- d) Nie mam czasu
- e) To nie jest mojemu dziecku potrzebne
- f) Przyjdzie czas, to się wszystkiego nauczy w szkole

12. Z jakich zajęć przyjaznych dzieciom i rodzicom chciałaby/łby Pan/i korzystać?

- a) Spotkania w formie warsztatów dla rodziców z dziećmi prowadzone przez ekspertów (psycholog, pedagog itp.)
- b) Spotkania integracyjne – rodzice, dzieci (imprezy okolicznościowe)
- c) Zajęcia cykliczne dla rodziców z dziećmi prowadzone przez animatora zabaw dziecięcych
- d) Koła zainteresowań (rytmika, plastyczne itp.)
- e) Inne formy, jakie? .....

13. Poruszenie których tematów byłoby Panu/i pomocne w wychowaniu dzieci?

(skala od 1 do 6 gdzie 6 oznacza bardzo ważne)

Przeciwdziałanie agresji	
Kara i nagroda – ich rola w wychowaniu	
Zagrożenia cywilizacyjne	
Jak słuchać dzieci	
Jak rozmawiać z dziećmi	
Formy spędzania czasu z dzieckiem	
Sposób na niejadka	

14. Czego oczekiwali/aby Pan/i od wspólnych spotkań rodziców z dziećmi?

(skala od 1 do 6 gdzie 6 oznacza najbardziej pożądane)

Wzajemnej mobilizacji rodziców do uczestnictwa w cyklicznych spotkaniach	
Udzielenie sobie wzajemnego wsparcia	
Wymiana doświadczeń pomiędzy rodzicami	
Wzajemnego poznania dzieci	
Nauka współpracy w grupie	
Możliwość obserwowania swojego dziecka w kontaktach z innymi dziećmi	
Rozwijania zainteresowań dzieci	
Nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego z dzieckiem	

15. Jakie formy pomocy byłyby Panu/i najbardziej przydatne?

(skala od 1 do 6 gdzie 6 oznacza najbardziej pożądane)

Pomoc materialna	
Wsparcie osoby kompetentnej w wychowaniu dzieci	
Cykliczne spotkania z pedagogiem, psychologiem	
Grupy zabawowe dla rodziców z dziećmi	
Świetlice/ klubiki dla dzieci	
Zorganizowane zajęcia na świeżym powietrzu	
Zorganizowany dowóz na zajęcia	

16. Gdyby zaszła taka potrzeba, czy zna Pan(i) osobę, którą swobodnie mogłaby Pani poprosić o...

- ... przypilnowanie dziecka przez kilka godzin dziennie, gdyby chciała Pani podjąć pracę lub pracę dodatkową
- ... pomoc w znalezieniu dobrego lekarza specjalisty, gdyby dziecko miało problemy zdrowotne
- ... pomoc w znalezieniu poradni lub specjalisty, gdyby dziecko miało trudności w nawiązywaniu relacji, było osowiałe lub nadpobudliwe itp.
- ...zaopiekowanie się dzieckiem, gdyby chciała lub musiała Pani wyjechać na kilka dni
- ...pokazanie dziecku gry na jakimś instrumencie, zagrać dla dziecka
- ...pójście z dzieckiem na spacer
- ...pomóc w znalezieniu dobrego przedszkola, szkoły
- ...pobawić się z dzieckiem, porysować, pograć w gry
- ...pomoc w znalezieniu osoby, która mogłaby udzielać dziecku korepetycji

17. Jak często w ciągu ostatnich 7 dni był/a Pan/i z dzieckiem/dziećmi:

	Codziennie	Prawie codziennie	Dwa razy w ciągu ostatnich 7 dni	Raz w ciągu ostatnich 7 dni	W ogóle
1. Na placu zabaw					
2. Na zajęciach dodatkowych (muzycznych, plastycznych, teatralnych itd.)					
3. Na zakupach w galerii					
4. W kinie					
5. Z wizytą u Pani znajomych, którzy mają dzieci					
6. Z wizytą u Pani znajomych, którzy nie mają dzieci					
7. Na basenie					
8. W bibliotece					
9. W kawiarni					
10. W restauracji					
11. Z wizytą u rodziny					

18. Jak często w ciągu ostatnich 7 dni Pania dziecko/dzieci spotkało się z:

	Codziennie	Prawie codziennie	Dwa razy w ciągu ostatnich 7 dni	Raz w ciągu ostatnich 7 dni	W ogóle
1. Babcią					
2. Dziadkiem					
3. Innymi członkami rodziny					
4. Opiekunką/nianią					
5. Pani znajomymi, którzy mają dzieci					
6. Pani znajomymi, którzy nie mają dzieci					
7. Innymi dziećmi na placu zabaw					
8. Innymi dziećmi u nich lub u Pani w domu					

Metryczka:

Płeć:

K

M

Wiek:.....

Wykształcenie:

Podstawowe

Zatrudnienie:

Tak

Nie

Ilość osób w gospodarstwie domowym:.....

Ilość dzieci w gospodarstwie (wiek dzieci):.....

Miejscowość:.....

Gimnazjum

Średnie

Wyższe

BARDZO PAŃSTWU DZIĘKUJEMY ZA POŚWIĘCONY CZAS I UDZIAŁ W BADANIU

Załącznik Nr 2.2
do diagnozy wypracowanej w ramach
realizacji projektu "Lokalny system wsparcia
rodzin zagrożonych wykluczeniem"

Scenariusz wywiadu w rodzinach w trudnej sytuacji

Jak ocenia pani/pan swoją sytuację rodzinną?

Czego potrzebują rodziny w naszym otoczeniu? (Czego potrzebują rodzice?, czego potrzebują dzieci?)

Jak spędzacie czas wolny z dziećmi?

Jak przebiega dzień dziecka?

Co lubi robić państwa dziecko?

Czym się dziecko lubi bawić?

Jak dziecko znosi rozłąkę z rodzicami?

Z kim dziecko się bawi ? Czy potrafi samo się bawić?

W czym jest dobre państwa dziecko, a z czym ma kłopoty?

Gdzie będziemy obserwować?

Plac zabaw

Grupy zabawowe

Przedszkola

Oddziały przedszkolne

Miejsce zabaw i przebywania w danej miejscowości np.: plaża

Co będziemy obserwować?

Zabawy z rówieśnikami

Relacje z rówieśnikami i dorosłymi

Relacje w rodzinie

Jak wygląda dziecko

Co chcemy się dowiedzieć z tych obserwacji ?

Chcemy znaleźć adresata pomocy

Czy potrzebna jest pomoc?

Z jakimi problemami się borykają?

Określić skalę wykluczenia

Załączniki Nr 2.3 do diagnozy
wypracowanej w ramach realizacji projektu
" Lokalny system wsparcia rodzin
zagrożonych wykluczeniem"

Pytania do instytucji

GOPS

1. Ile rodzin z dziećmi w wieku 0-6 korzysta z pomocy gops?
2. Ile rodzin z dziećmi w wieku 0-6 korzysta z pomocy gops z poszczególnych miejscowości?
2. ilość rodzin z dziećmi w wieku 0-6 w których występują problemy:
  - Bezrobocie
  - Wielodzietność
  - Choroby i niepełnosprawność
  - Uzależnienia
  - Rodzina niepełna
3. W ilu rodzinach dzieci w wieku 0-6 mają zdiagnozowane choroby przewlekłe?
4. Ile dzieci z rodzin korzystających z GOPS w wieku 0-6 korzysta z przedszkola?
5. Ile dzieci z rodzin korzystających z GOPS w wieku 0-6 korzysta z innych form opieki tj. niania, sąsiadka, babcia, ciocia?
6. Ilość dzieci uczestniczących z rodzicami w grupach zabawowych?
7. Ile dzieci z rodzin korzystających z GOPS w wieku 0-6 korzysta z grup zabawowych?
8. Ilość rodzin z dziećmi 0-6 mogących brać udział w grupach zabawowych(deklarujących swój udział) a nieuczestniczących z różnych powodów (trudności komunikacyjne, brak organizacji czasu i opieki nad innymi dziećmi, problemy rodzinne...).
9. Ile rodzin z dziećmi w wieku 0-6 korzysta z Punktu Konsultacyjnego przy GOPS?

Przedszkole

1. Ile jest miejsc dla dzieci w poszczególnych grupach wiekowych?
2. Czy zapotrzebowanie na umieszczenie dziecka w przedszkolu jest większe jak liczba miejsc?(jeśli jest większe, to ile jest dzieci na listach rezerwowych?)
3. Ile dzieci ma dofinansowanie do dożywiania w przedszkolu przez GOPS?
4. Ile dzieci pochodzi z rodzin gdzie
  - Oboje z rodziców pracuje,
  - gdzie jedno pracuje
  - gdzie żadne nie pracuje – są bezrobotni

5. Ile dzieci w przedszkolu jest miejscowych a ile spoza Piecek?
6. Czy organizowane są zabawy, imprezy dla rodzin dzieci przebywających w przedszkolu? Jakiej?

GOKSiR

1. Jaka jest oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci w wieku 0-3 i 3-6 lat?
2. Ile dzieci korzysta z tych ofert?
3. Ile dzieci jest miejscowych a ile spoza Piecek?
4. Czy rodzice dzieci w wieku 0-6 lat zgłaszają zapotrzebowanie za różne formy zajęć prowadzone w GOKSiR?

Pielęgniarka środowiskowa

1. Ilość rodzin z dziećmi w wieku 0-6 lat objęte opieką zdrowotną z poszczególnych miejscowości?
2. Ilość dzieci w wieku 0-6 z problemami zdrowotnymi?

Urząd Gminy

1. Ilość rodzin z dziećmi w wieku 0-3 i 3-6 na terenie gminy Piecki?
2. Ilość dzieci w wieku 0-3 i 3-6 lat na terenie gminy Piecki?
3. Jakie są możliwości spędzania wolnego czasu, zajęć, zabaw - dla rodzin z dziećmi 0-6 lat na terenie gminy Piecki?

Sołtysi.

1. Jaka jest oferta spędzania wolnego czasu dla rodzin z dziećmi 0-6 lat?-jakie są możliwości i jakie są podejmowane w ciągu roku działania?
2. Czy rodziny z dziećmi w wieku 0-6 korzystają ze świetlicy, boiska ...?
3. Czy rodzice dzieci w wieku 0-6 lat zgłaszają zapotrzebowanie na zajęcia prowadzone na rzecz dzieci?

Załącznik Nr 2.4 do diagnozy
wypracowanej w ramach realizacji projektu
Lokalny system wsparcia rodzin
zagrożonych wykluczeniem

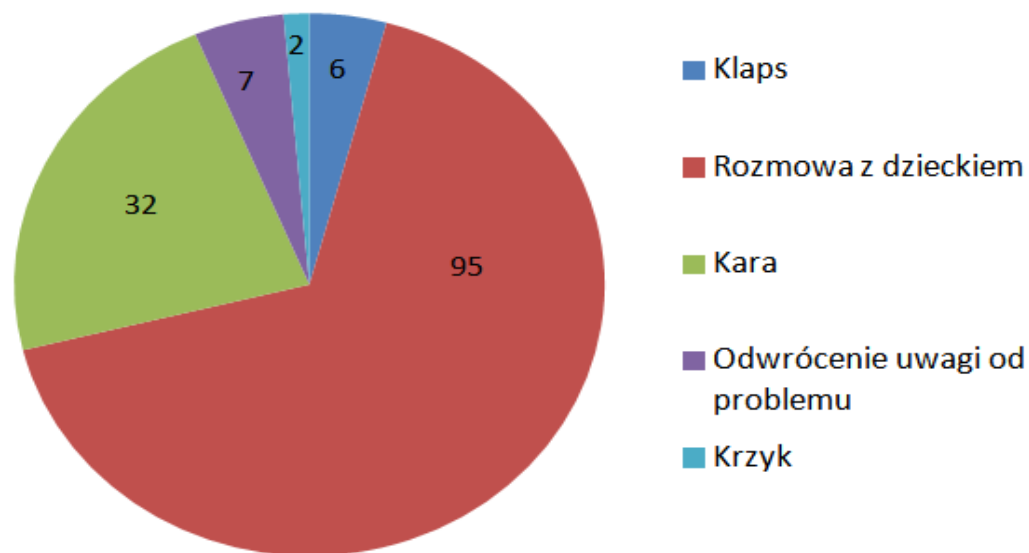
Pismo w sprawie kłesk nowe zasady

Analiza ankiet i wywiadów o sytuacji Rodzin z małymi dziećmi w gminie Piecki.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

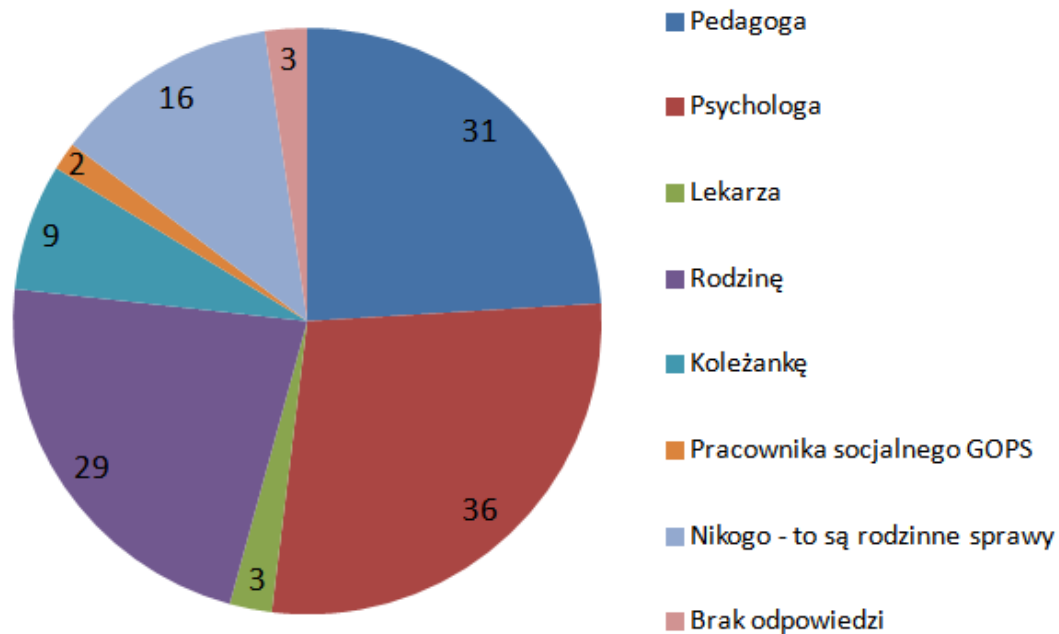
Wyniki ankiety (106) przeprowadzonej na terenie Gminy Piecki

1. Które zachowania rodziców wobec dzieci sprawiających problemy są według Państwa właściwe? (możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź)

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

2. O problemach wychowawczych w rodzinie powiadomiliby Państwo: (możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź)

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

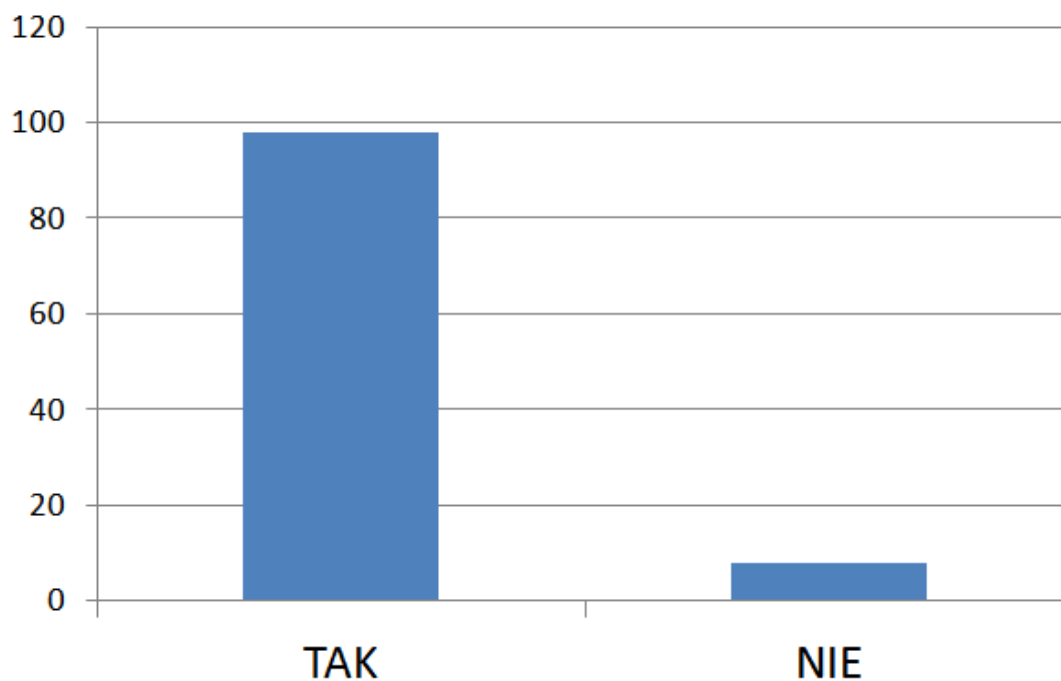
3. Kto Pan/i zdaniem ma największy wpływ na to, że Państwa dzieci: (możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź)

	rodzice	dziadkowie	rówieśnicy	rodzeństwo	otoczenie sąsiedzkie i znajomi	inni
Używają form grzecznościowych	102	40	10	14	7	6
Zgodnie się bawią	76	17	23	37	9	4
Łatwo nawiązują kontakt	77	15	30	31	20	3
Nie są agresywne	90	21	11	22	9	6
Są samolubne	41	11	30	12	25	4
Używają wulgaryzmów	32	11	56	10	42	6

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

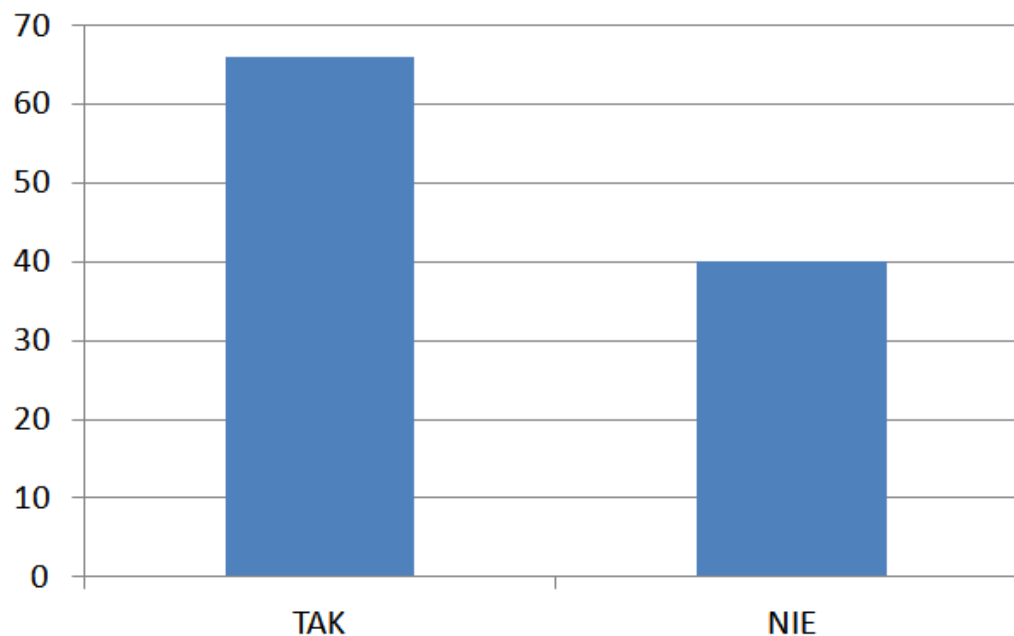

4. Czy mają Państwo możliwość obserwowania swoich dzieci podczas zabaw i kontaktów w grupie dzieci?

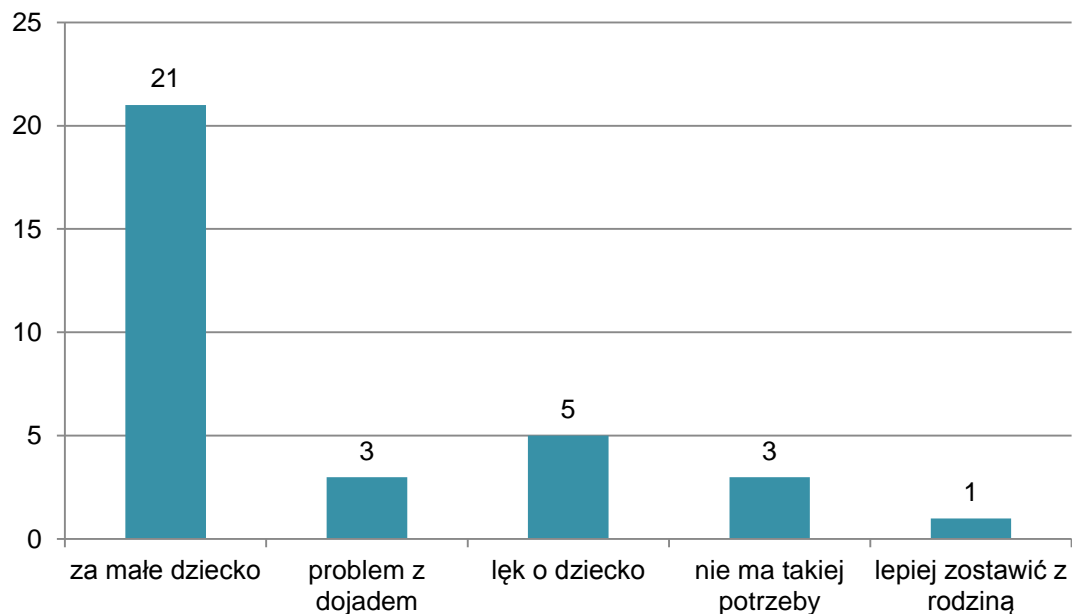
Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

5. Gdyby istniała taka możliwość to czy posłaliby Państwo dziecko do żłobka?

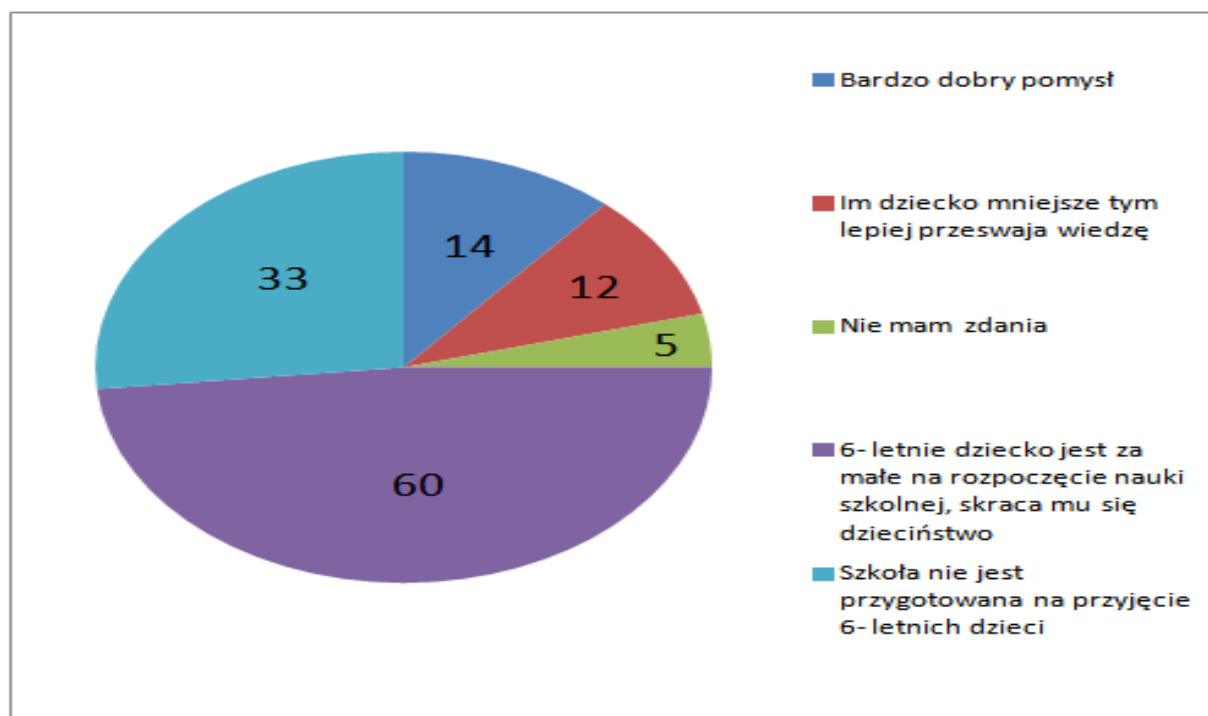
Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

•Dlaczego rodzice nie chcą oddać dziecka do żłobka:

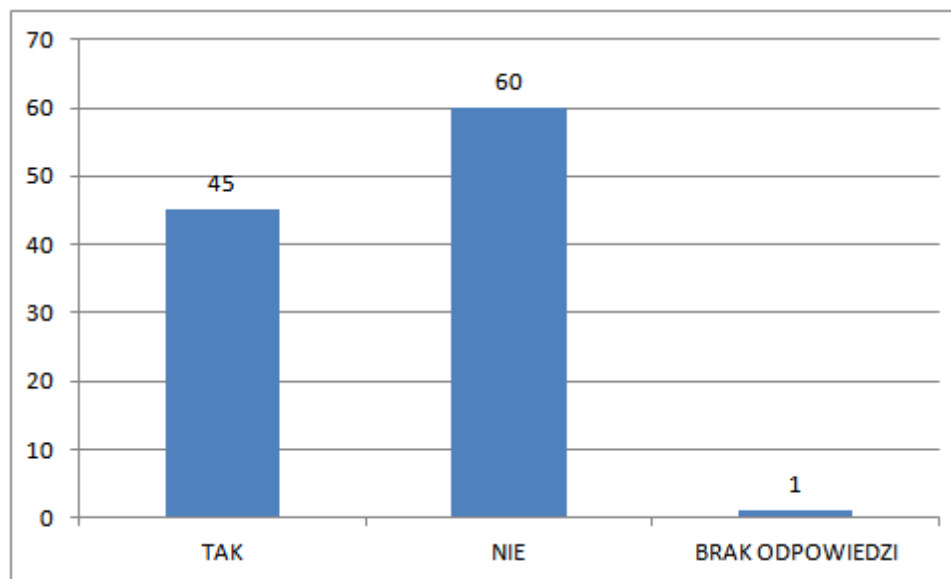
Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

6. Co Państwo sądzą o posyłaniu 6- letniego dziecka do szkoły? (możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź)

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

7. Czy w Państwa okolicy są miejsca przyjazne dzieciom gdzie można spędzić czas wolny?

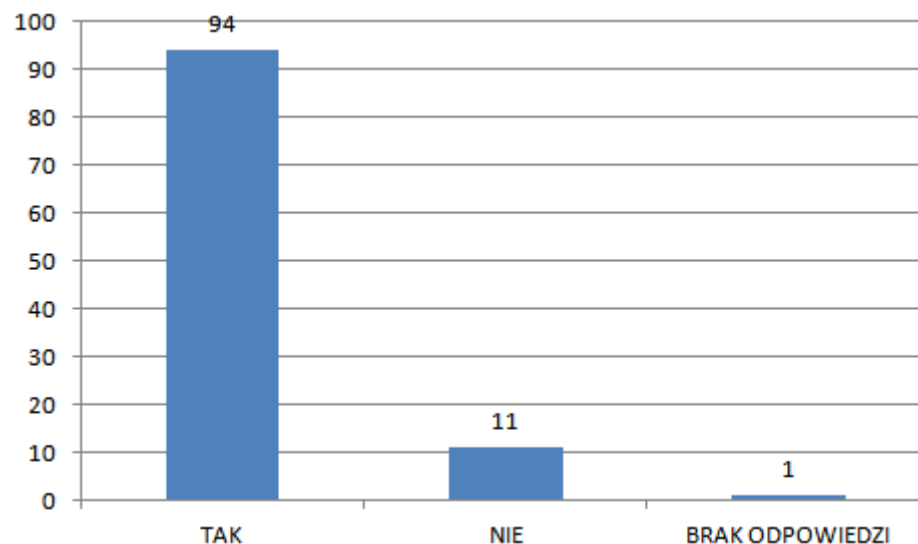

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

8. Gdzie Państwo spędzają czas wolny z dziećmi:

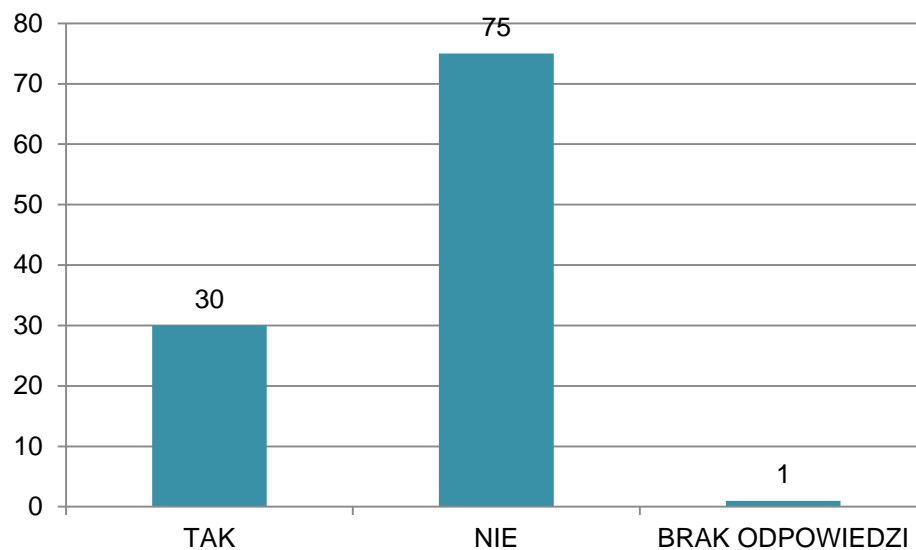
Basen, plaża, kino, spacer, park, u rodziny, świetlica, w domu, plac zabaw

9. Czy Państwa dzieci mają dostęp do gier i zabaw edukacyjnych w domu?

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

10. Czy korzystają Państwo z zajęć poza domem, rozwijających twórcze myślenie, aktywność i pasje swoich dzieci?

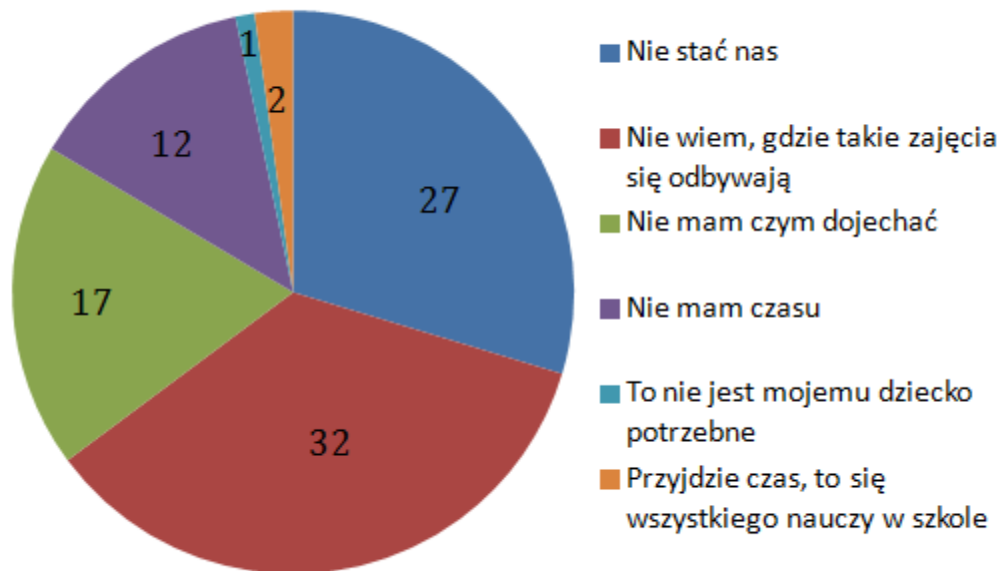

•**TAK**, w zajęciach takich jak :

plastyczne, muzyczne, aikido, taneczne, tenis, jazda konna, piłka nożna, nauka jęz. obcego

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

11. Jeśli NIE to dlaczego? (możliwość zaznaczenia więcej niż jedna odpowiedź)

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

12. Z jakich zajęć przyjaznych dzieciom i rodzicom chcieliby Państwo korzystać? (możliwość zaznaczenia więcej niż jedna odpowiedź)

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

13. Poruszenie, których tematów byłoby Państwu pomocne w wychowaniu dzieci?
(skala od 1 do 6 gdzie 6 oznacza bardzo ważne)

Przeciwdziałanie agresji	3,4
Kara i nagroda – ich rola w wychowaniu	3,5
Zagrożenia cywilizacyjne	2,8
Jak słuchać dzieci	3,6
Jak rozmawiać z dziećmi	4
Formy spędzania czasu z dzieckiem	2,9
Sposób na niejadka	2,2

14. Czego oczekiwaliby Państwo od wspólnych spotkań rodziców z dziećmi?
(skala od jeden do 6 gdzie 6 oznacza najbardziej pożądane)

Wzajemnej mobilizacji rodziców do uczestnictwa w cyklicznych spotkaniach	2,8
Udzielenie sobie wzajemnego wsparcia	2
Wymiana doświadczeń pomiędzy rodzicami	2,2
Wzajemnego poznania dzieci	3
Nauka współpracy w grupie	3,5
Możliwość obserwowania swojego dziecka w kontaktach z innymi dziećmi	3,8
Rozwijania zainteresowań dzieci	4,4
Nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego z dzieckiem	3,8

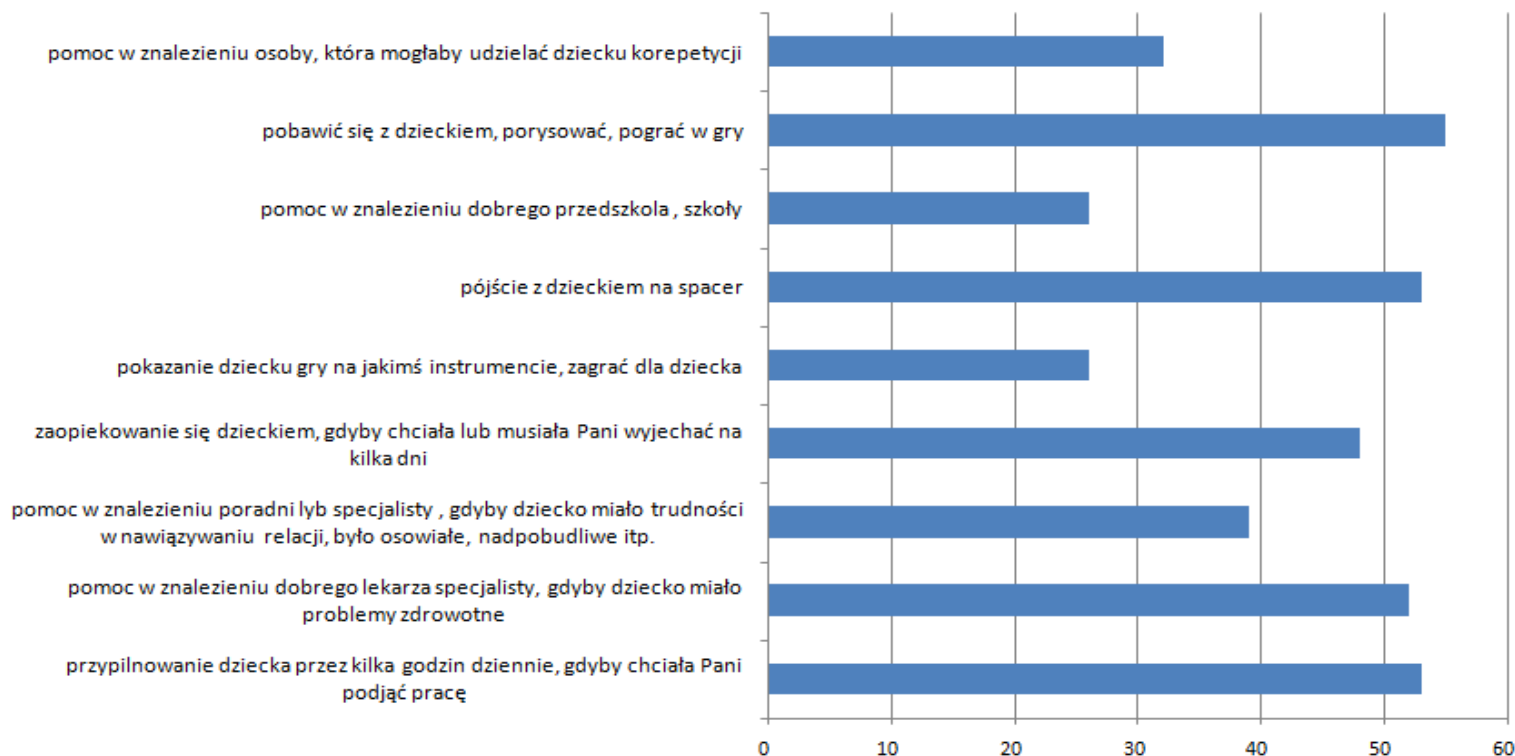

**15. Jakie formy pomocy byłby Państwu najbardziej przydatne?
(skala od 1 do 6 gdzie 6 oznacza najbardziej pożądane)**

Pomoc materialna	2,9
Wsparcie osoby kompetentnej w wychowaniu dzieci	2,6
Cykliczne spotkania z pedagogiem, psychologiem	2,8
Grupy zabawowe dla rodziców z dziećmi	3,4
Świetlice/ klubiki dla dzieci	3,8
Zorganizowane zajęcia na świeżym powietrzu	3,7
Zorganizowany dowóz na zajęcia	3,1

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

16. Gdyby zaszła taka potrzeba, czy znają Państwo osobę, którą swobodnie mogliby poprosić o ...

17. Jak często w ciągu ostatnich 7 dni byli Państwo z dzieckiem/dziećmi:

	Codziennie	Prawie codziennie	Dwa razy w ciągu ostatnich 7 dni	Raz w ciągu ostatnich 7 dni	W ogóle
1. Na placu zabaw	7	10	13	23	46
2. Na zajęciach dodatkowych (muzycznych, plastycznych, teatralnych itd.)	0	2	11	7	75
3. Na zakupach w galerii	0	2	5	30	61
4. W kinie	0	0	2	15	75
5. Z wizytą u Pani znajomych, którzy mają dzieci	1	5	38	40	18
6. Z wizytą u Pani znajomych, którzy nie mają dzieci	1	0	8	33	50
7. Na basenie	0	0	1	18	67
8. W bibliotece	0	0	2	17	76
9. W kawiarni	0	0	0	15	79
10. W restauracji	0	0	2	17	78
11. Z wizytą u rodziny	8	21	33	32	7

18. Jak często w ciągu ostatnich 7 dni Pani dziecko/dzieci spotkało się z:

	Codziennie	Prawie codziennie	Dwa razy w ciągu ostatnich 7 dni	Raz w ciągu ostatnich 7 dni	W ogóle
Babcią	44	20	15	12	6
Dziadkiem	36	17	13	18	12
Innymi członkami rodziny	26	20	21	19	3
Opiekunką/nianią	4	2	2	0	81
Pani znajomymi, którzy mają dzieci	1	12	25	41	17
Pani znajomymi, którzy nie mają dzieci	1	6	8	28	43
Innymi dziećmi na placu zabaw	7	11	8	20	40
Innymi dziećmi u nich lub u Pani w domu	2	6	25	39	23

Ankiecie wzięło udział 106 korespondentów: kobiet – 95, mężczyzn – 8, metryczka niewypełniona -3
Ankieta została objęta 449 osób, z czego 216 to dzieci, w tym 17 nie oznaczone wiekiem, średnio przypada 4 osoby na gospodarstwo domowe. Wiek dzieci przedstawia się następująco:

WIEK	ILOŚĆ DZIECI
do roku	12
1	11
2	9
3	16
4	20
5	35
6	25
7	16
8	12
9	10
10	8
11	8
12	6
13	7
14	1
15	1
16	1
17	0
18	1
Ogółem dzieci 199	
Dzieci do szóstego r.ż. 128	

Ponad 50 ankietowanych były to osoby w wieku 30-39. Najczęściej były to osoby z wykształceniem średnim. Zatrudnienie ma połowa ankietowanych.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji.

INFORMACJE POZYSKANE W RAMACH WYWIADÓW PRZEPROWADZONYCH W RODZINACH Z DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 6- OCENA SYTUACJI MAŁYCH DZIECI I ICH RODZIN

*Wywiad miał na celu zebranie informacji o potrzebach i zainteresowaniach dzieci w wieku 0-6 lat

*Poznanie mocnych i słabych stron dzieci i rodziców

*Wywiad miał również na celu ocenienie sytuacji rodzin pod względem materialnym i

opiekuńczo wychowawczym. Podczas wywiadu przeprowadziliśmy obserwację dzieci , ich

zachowań , wyglądu, kontaktu z rówieśnikami. Obserwowałyśmy również warunki mieszkaniowe rodzin z małymi dziećmi

*W wywiadzie wzięło udział 40 rodzin

*Podczas wywiadu obserwowano dzieci w domach ,na podwórku, i placu zabaw.

WYNIKI ANALIZY BADAŃ

W związku z zebranymi materiałami podczas wywiadów ustalono:

*Większość dzieci w naszej Gminie spędza czas na placu zabaw i w domach rodzinnych.

*W większości rodzin dzieci same organizują sobie czas wolny, bo rodzice nie wiedzą jak konstruktywnie ten czas spędzać. W przeprowadzonych wywiadach ustalono również że dzieci trudno znoszą rozłąki z rodzicami, gdyż nie są do rozłąki przyzwyczajone, bowiem większość rodziców nie pracuje i sama sprawuje opiekę nad swoimi dziećmi. W wywiadzie ustalono także, iż dzieci chętnie bawią się ze sobą, wykazują już od

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

najmłodszych lat uzdolnienia typu : manuale, muzyczne , plastyczne. Niemniej jednak umiejętności te nie są rozwijane i utrwalane. W większości rodzin w których przeprowadzono wywiad sytuacja materialna jest zła. Spowodowane jest to brakiem pracy jednego bądź dwojga rodziców.

Rodziny mimo znikomych środków finansowych są w większości wydolne pod względem opiekuńczo- wychowawczym. Dzieci choć ubrane są skromnie ale zadbane i czyste. Rodzice wyrażają chęć współpracy z osobami „pomocnymi” w wychowywaniu dzieci.

Z przeprowadzonego wywiadu można stwierdzić iż w mniejszych miejscowościach dzieci nie mają możliwości konstruktywnego spędzenia czasu wolnego, z powodu niedostatecznej liczby świetlic, placów zabaw i miejsc przyjaznym dzieciom. W niektórych miejscowościach są świetlice wiejskie nieaktywne. Brak oferty zajęciowej dla dzieci w wieku 0-3 lat spowodowało iż dzieci te nie umieją zachować się adekwatnie do sytuacji i integrować z rówieśnikami , są samolubne i zachłanne nie potrafią się dzielić, w większości już uzależnione od komputera i telewizji.

Z ANALIZY WYNIKA, IŻ POMOC JEST POTRZEBNA ZARÓWNO RODZICOM JAK I DZIECIOM.

Rodzaje potrzebnej pomocy	Rodzice	Dzieci
Pomoc psychologiczna	+	+
Pomoc logopedyczna	-	+
Kompetencje społeczne (integracja)	+	+
Motywacja rodziców przez instytucje wspomagające rodziny	+	-
Pomoc pedagogiczna	+	+
Pomoc w zaopatrzeniu w materiały dydaktyczno -zabawowe	+	+
Motywowanie rodzin do udziału w klubach integracji społecznej	+	+
Fachowa pomoc w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych	+	-
Nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego z dziećmi	+	-
Nauka adaptacji w gronie rówieśników	—	+
Podnoszenie samooceny i umacnianie wiary we własne siły i możliwości pozytywnych zmian	+	+
Wyrabianie i ćwiczenie zdolności manualnych, pamięciowych i poznawczych	-	+

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

Reasumując zebrane materiały wynika, iż w obrębie gminy Piecki w mniejszych miejscowościach i nie tylko istnieje potrzeba utworzenia placówek dla rodziców z dziećmi w wieku 0-6 lat które będą rozwijać zainteresowania maluchów i podnosić kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców oraz poszerzać możliwości opieki zdrowotnej i edukacyjno-wychowawczej rodzin.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji.

W ramach realizacji projektu pn. „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” sporządzono diagnozę sytuacji małych dzieci stosując:

Pytania skierowane do 6 instytucji i 25 sołectw celem pozyskania niezbędnych informacji (ilościowo – jakościowych) do sporządzanej diagnozy

Ankiety (około 140) skierowane do rodziców dzieci objętych nauką przedszkolną i szkolną, oraz klientów ośrodka pomocy społecznej

Wywiady (40) przeprowadzone w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji,

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

Analiza porównawcza 2014/2015

Z informacji pozyskanych z Urzędu Gminy (stan na 31.12. 2014 r.):

- 368 dzieci w wieku od 0 do 4 lat, z tego 31 dzieci objętych opieką domowych punktów opieki i 50 opieką przedszkolną, co stanowi **22%** dzieci.
- 396 dzieci w wieku od 3 do 6 lat, z tego **209** dzieci objętych opieką przedszkolną (w tym oddziały przedszkolne w szkołach), co stanowiło **53%** dzieci.

Z pozyskanych z Urzędu Gminy (Ewidencja Ludności) informacji wynika, iż na terenie gminy Piecki mieszka **377** dzieci w wieku 0- 3 i 3-6 lat. Liczba dzieci w wieku 0-3 wynosi **217**, a w wieku 3- 6lat, wynosi **294** dzieci. Opieką przedszkolną objętych jest 193 dzieci (66% dzieci) z tego 70 dzieci z Piecek, a 23 z innych miejscowości. Istnieje zapotrzebowanie na dodatkowe miejsca w przedszkolu (na liście rezerwowej -6 osób). Dzieci poniżej 3 lat objęte są tylko opieką rodziców (w tym uczestniczących w spotkaniach Grup Zabawowych) oraz opieką niani i „dziadków”

Istnieje konieczność utworzenia żłobka lub innej alternatywnej formy opieki nad małymi dziećmi do 3 lat.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

Informacja uzupełniająca:

W grudniu 2014r. Domowe punkty opieki przestały funkcjonować, gdyż zakończyła się realizacja projektu dofinansowanego z EFS. Osoby zatrudnione na stanowisku wychowawcy, podjęły się prywatnej opieki nad dziećmi (nianie). Obecnie rozważana jest możliwość utworzenia spółdzielni socjalnej, która zajęłaby się prowadzeniem domowych punktów opieki.

Przedszkole samorządowe pozyskało nowy budynek w którym planowane jest rozszerzenie oferty zajęć dla dzieci i rodziców.

Grupy Zabawowe -funkcjonujące w 2013-2014 r. w ramach projektu Fundacji Komeńskiego „ Od serca dla dziecka” , obecnie finansowane są z Gminnego programu profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Placówka wsparcia dziennego , czyli świetlica dla dzieci „ Mrowisko” w Nawiadach rozszerzyła swoją działalność poprzez organizowanie dodatkowych zajęć dla dzieci szkolnych w świetlicy w GOPS (raz w tygodniu)

Analiza obecnej sytuacji – informacje pozyskane z instytucji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Liczba rodzin z dziećmi w wieku 0-6 objętych opieką GOPS – **108 rodzin,**

Formy opieki nad dziećmi (0-6) ze 108 rodzin objętych pomocą GOPS z tego:

- **15 dzieci** (93 miejsca) w przedszkolu posiada dofinansowanie z GOPS
- **15 dzieci** objętych zajęciami Grupy Zabawowej w GOPS Piecki, w trakcie organizacji Grupy Zabawowe w Lipowie i Starych Kielbonkach,
- **207 dzieci** objęte opieką: rodzica, niani, sąsiadki babci, cioci

Przedszkole Samorządowe

Liczba miejsc w przedszkolu (3-6 latki) : **93**

Dzieci na liście rezerwowej : **6**

Liczba dzieci pochodzących z rodzin:

- oboje z rodziców pracuje – **61 dzieci**
- jedno pracuje – **22 dzieci**
- żadne nie pracuje, są bezrobotni – **10 dzieci**

Liczba dzieci z Piecek - **70**, liczba dzieci spoza Piecek - **23**

Zabawy i imprezy organizowane dla rodzin dzieci przebywających w przedszkolu
– **jasełka, dzień babci i dziadka, dzień mamy i taty, zajęcia otwarte, warsztaty.**

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji „Pegaz” w Pieckach

Oferta dla małych dzieci: „Zajęcia bajkowe”

- Koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym
- Biblioteka – kącik książek dla małych dzieci
- Spotkania/ imprezy okolicznościowe dla całej rodziny

Grupowa Praktyka Pielęgniarstwa Środowiskowo Rodzinnego i Medycyny Szkolnej

Liczba rodzin z dziećmi w wieku 0-6 lat objęta opieką zdrowotną z terenu gminy Piecki- **486 dzieci (w tym 40 dzieci – problem zdrowotny)**

Sołectwa na terenie gminy Piecki (25)

Oferta skierowana do dzieci i rodzin:

1. Świetlice wiejskie (imprezy i spotkania okolicznościowe)
2. Place zabaw i boiska
3. Festyny rodzinne

Zajęcia (dla dzieci, młodzieży, seniorów) organizowane są w zależności od posiadanych funduszy.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”
współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji.

Lokalni partnerzy realizacji projektu pn. „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”:

- Rada Gminy Piecki
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach
- Samorządowe Przedszkole w Pieckach
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach
- Szkoła Podstawowa w Krutyni
- Szkoła Podstawowa w Dłużcu
- Szkoła Podstawowa w Starych Kiełbonkach
- Zespół Szkół w Pieckach
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pieckach „PEGAZ”
- Punkt Wolontariatu
- Świetlica wiejska w Lipowie
- Świetlica wiejska w Macharach
- Świetlica wiejska w Brejdynach
- Sołectwo Gant
- Sołectwo/Świetlica Głogno
- Prywatna Praktyka Pielęgniarek Środowiskowych
- Placówka wsparcia dziennego - świetlica opiekuńczo-wychowawcza w Nawiadach
- Grupy Zabawowe.

Projekt „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem” współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji.

PLAN DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU „Lokalny system wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem”

Cel I: Tworzenie oferty dostępnej, fachowej, rzetelnej, ciągłej, kompleksowej dla rodzin z dziećmi 0-5 w trudnej oraz w zwykłej sytuacji

Adresat	Wiek dzieci: 0-2 3-5	Działanie	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji: 2015 2016 2017	Podmiot odpowiedzialny	Źródła finansowania: - lokalne, - regionalne, - krajowe, - europejskie
Matki w ciąży i młode mamy	0-2	Spotkania, prelekcje, pogadanki nt. zagrożeń i szkodliwości wszelkich używek,	Liczba przeprowadzonych spotkań, ilość osób uczestniczących, liczba ankiet, procentowy wskaźnik dotarcia do adresata	Cyklicznie np. co pół roku	GOPS- rekrutacja i sala szkoleniowa, służba zdrowia- merytoryczne wsparcie, przedszkole- informacja, rekrutacja, inne inst.	Lokalnie: GPRPA, wkład nie finansowy
Matki w ciąży		Szkola rodzenia	j/w	j/w	Jest potrzebna, trzeba ustalić kto ją zorganizuje	Budżet gminy
Młode	0-5	Klubiki młodej mamy- wymiana doświadczeń, prelekcje specjalistów (przy	Liczba spotkań i prelekcji, ilość	j/w	GOPS, GOKSiR,	j/w sponsor

mamy		już istniejących Grupach Zabawowych)	uczestników		sołectwa, przedszkole, wolontariat, jest potrzebne nawiązanie współpracy z ngo, np. MSEKO	
Rodzice i dzieci	0- 3	Grupy zabawowe	Liczba spotkań i uczestników	2015-2017	GOPS przy współpracy GOKSiR, Przedszkole, wolontariusze , sołectwa	GPRPA, projekt z FK
Rodzice i dzieci	0-5	Działanie asystentek/ów rodziny	2 x mc kontakt z rodziną objętą wsparciem CDIR	2015-2017	Koordinator CDIR	Projekt z FK, fundusze na profilaktykę
Rodzice i dzieci	0- 5	Poradnictwo specjalistyczne (logopeda, psycholog, lekarz, pedagog itp.)	Liczba udzielonych porad		UG, GOPS	GKPRPA
Animato rzy zajęć		Realizacja zaleceń zespołu	Zorganizowanie spotkań z konkretnymi terapeutami	W zależności od potrzeb	Asystent/ka rodziny/Koord ynator	-
Rodzice z dziećmi	0-5	Spotkania „Czacza W”, cykliczne zajęcia Animatorów czasu wolnego	Liczba spotkań w środowisku	2015-2017	Animatorzy czasu wolnego	GPiRPA

Załącznik Nr 2.5 do diagnozy
wypracowanej w ramach realizacji projektu
"Lokalny system wsparcia rodzin
zagrożonych wykluczeniem społecznym"

PLAN DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU.

Cel II: Ustalenie systemu przepływu informacji i reagowania pomiędzy instytucjami i innymi podmiotami

Adresat	Wiek dzieci: 0-2 3-5	Działanie	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji: 2015 2016 2017	Podmiot odpowiedzialny	Źródła finansowania: - lokalne, - regionalne, - krajowe, - europejskie
		Przekazywanie bezpośredniego kontaktu do eksperta – w instytucjach i organizacjach są osoby, które wiedzą o CDIR i wiedzą gdzie skierować rodzinę	Liczba skierowań z organizacji x do instytucji y	Ciągły	GOPS	
Eksperci		Spotkania stałego Zespołu Wsparcia Dziecka i Rodziny w sytuacjach gdy rodzina potrzebuje bardziej specjalistycznego wsparcia (pamiętać o już istniejącym zespole interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy) Ustalenie schematu działań	Wypracowanie dokumentacji, udzielanie porad, kierowanie do odpowiednich instytucji, opis sytuacji, zalecenia do realizacji, sposób realizacji	Raz na dwa miesiące (lub w miarę potrzeb) Po wpłynięciu wniosku stały zespół spotyka się w ciągu 10 dni	Koordinator działań Centrum	Osoby z zespołu w ramach swoich obowiązków
Rodzina		Informacja zwrotna od instytucji i rodziny	dokumentacja	W ciągu 7 dni	Asystent/ka rodziny	

Załącznik Nr 2.5 do diagnozy
wypracowanej w ramach realizacji projektu
"Lokalny system wsparcia rodzin
zagrożonych wykluczeniem społecznym"

Instytucje i org.		Spotkania koordynacyjne Lokalnego Systemu	Liczba spotkań (dokumentowana listami obecności i protokołami)	Raz na kwartał, pierwsze spotkanie 19 czerwca 2015 r., 12.00	GOPS	
Instytucje		Aktualizacja (ocena) sytuacji rodziny	Dokumentacja diagnozy	Raz na pół roku	Zespół Wsparcia Dziecka i Rodziny	
Rodziny	0-5	Opracowanie lokalnego (gmina, powiat, województwo) poradnika nt lokalnej oferty wsparcia			Koordinator działań Centrum	